

ANVISNING

Tukes-anvisning 1/2015

**Främjande av säkerheten i
simhallar och badanläggningar**

Säkerhets- och kemikalieverket

tukes

Innehållsområde Främjande av säkerheten i simhallar och badanläggningar
Målgrupper Verksamhetsutövare, myndigheter, andra instanser
Publicerad Anvisningen har publicerats 17.3.2015 och uppdaterats 18.10.2017
Ersätter anvisningen Konsumentverkets anvisningar för främjande av säkerheten i simhallar och badanläggningar (4/2002)

FRÄMJANDE AV SÄKERHETEN I SIMHALLAR OCH BADANLÄGGNINGAR

Inledning

Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes) har sammanställt föreliggande anvisning för främjande av säkerheten i simhallar och badanläggningar samt motsvarande serviceinrättningar. I anvisningen förmedlas information om den centrala lagstiftningen om konsumenttjänster som till exempel konsument säkerhetslagen (920/2011, nedan KoSäL), statsrådets förordning om säkerhetsdokument för vissa konsumenttjänster (1110/2011, nedan förordningen om säkerhetsdokument) samt statsrådets förordning om konsumtionsvaror och uppgifter om konsumenttjänster (613/2004, nedan förordningen om uppgifter som ska lämnas. Anvisningen baserar sig på Konsumentverkets anvisningar 4/2002 för främjande av säkerheten i simhallar och badanläggningar. Denna anvisning ersätter ovan nämnda tidigare anvisningar.

Enligt KoSäL som trädde i kraft från början av 2012 får en konsumenttjänst inte medföra någon fara. Enligt 11 § i lagen kan man vid bedömningen av en konsumenttjänsts farlighet fästa avseende vid bland annat tillsynsmyndigheternas anvisningar och rekommendationer. Tillsynsmyndigheten kan använda denna anvisning som stöd i utvärderingen av simhallars och badanläggningars överensstämmelser med kraven.

Syftet med anvisningen är att höja säkerheten i simhallar och badanläggningar och skärpa den tillsyn av säkerheten som avses i KoSäL samt förebygga missöden och olycksfall. Anvisningen riktar sig i synnerhet till verksamhetsutövare och sådana tillsynsmyndigheter som avses i KoSäL. Även andra specialmyndigheter och instanser kan använda anvisningen som stöd i sitt arbete.

Verksamhetsutövare ska från fall till fall överväga hur anvisningen lämpar sig i konkreta situationer i deras eget arbete. Enligt konsument säkerhetslagstiftningen är det alltid verksamhetsutövaren som svarar för verksamhetens säkerhet. Verksamhetsutövaren svarar således för att verksamheten överensstämmer med kraven.

Säkerheten i simhallar och badanläggningar är en del av servicens kvalitet. Säkerheten medför också en större kundnöjdhet.

Närmare upplysningar

Anvisningen innehåller direkta citat ur förpliktande lagstiftning. Direkta citat ur lagtexten anges med *kursiv stil*. En myndighetsanvisning är inte till sin juridiska natur bindande såsom lagstiftningen. Den återspeglar Tukes uppfattning om på vilket sätt konsument säkerhetslagstiftningens krav kan uppfyllas. De synpunkter som framförs i anvisningen förser verksamhetsutövaren med exempel och alternativ för säker drift. Verksamhetsutövaren kan uppfylla lagstiftningens krav även på andra sätt.

Denna anvisning kan skrivas ut på Tukes webbplats **www.tukes.fi**. Lagstiftning som hänför sig till anvisningen finns på adressen www.tukes.fi.

Generaldirektör

Kimmo Peltonen

Direktör

Tuiri Kerttula

Innehåll

Inledning.....	1
Närmare upplysningar.....	2
1 Tillämpning av anvisningen.....	5
2 Grundläggande begrepp.....	5
3 Simhallens övergripande säkerhet och verksamhetsutövarens omsorgsplikt.....	8
4 Säkerhetsdokument.....	9
4.1 Allmänt.....	9
4.2 Innehåll.....	11
4.3 Riskbedömning.....	12
4.4 Skyldighet att underrätta myndigheten om en förestående fara.....	13
4.5 Registrering av olyckor.....	13
4.6 Genomgång och repetition av säkerhetsdokumentet tillsammans med personalen.....	14
4.7 Utomstående tjänsteleverantörer i simhallarna.....	15
5 Badövervakning.....	15
5.1 Allmänt.....	15
5.2 Simhallar, badhotell, friluftsbad och vattenparker.....	16
5.3 Hotell, rehabiliteringsinrättningar och andra små bassängområden.....	17
6 Personalen.....	19
6.1 De grundläggande kraven på personalen.....	19
6.2 Personalens färdigheter i första hjälpen och livräddning.....	20
6.3 Personalens utbildning i första hjälpen och livräddning.....	21
7 Beredskap för nödsituationer.....	21
7.1 Beredskap för första hjälpen och livräddning.....	21
7.2 Redskap för första hjälpen och livräddning.....	22
7.3 Evakueringsberedskap.....	23
8 Upplysningar avsedda för besökare.....	25
8.1 Allmänt.....	25
8.2 Skyltar, märkningar och säkerhetsanvisningar.....	26
9 Konstruktioner.....	26
9.1 Allmänt.....	26
9.2 Galler och skyddskonstruktioner.....	27
9.3 Vassa hörn och utskjutande delar.....	27
9.4 Halka och ytmaterial.....	27
9.5 Färger.....	28
9.6 Kontrollrum, övervakningsplats och effektivare övervakning med hjälp av kameraövervakning.....	28
9.7 Stegar, trappstegar och trappor.....	29
9.8 Räckan på trappor, avsatser och ramper.....	30

9.9 Ledstänger i bassängen och under vattnet	30
9.10 Specialbassänger	31
9.11 Vattenrutschbanor	32
9.12 Vattenutlopp och tömningsventiler i bassänger	34
9.13 Bassängens djup och hopp från bassängkanten	35
10 Motionstjänster som tillhandahålls i simhallar	35
10.1 Allmänt	35
10.2. Fridykning i simhallen	36
11 Vinterbadplatser som omfattas av simhalls- och badinrättningstjänster	37
11.1 Vinterbadplatser som är fristående från simhallar och badinrättningar	38
12 Belysning.....	39
13 Snygghet, hygien och rengöring av bassängerna	39
14 Tillstånd, anmälningar och försäkringar	40
15 Regelbunden tillsyn över egenkontroll och driftkontroll	40
16 Övervakning som avses i konsument säkerhetslagen	41
17 Författningar, anvisningar och rekommendationer	42
17.1 Lagstiftning om konsument säkerhet.....	42
17.2 Andra lagar och förordningar	42
17.3 Material som hänför sig till simhallar (några exempel).....	43
18 Standarder	44
Bilaga 1	45
Bilaga 2	48
Antalet badvakt i förhållande till vattenarealen och bassängernas placering ska vara minst:	48
högst 25 m bassäng + barnbassäng.....	48
1– 2 övervakare	48
25 m bassäng + 2 små bassänger	48
1 övervakare och kameraövervakning eller 2 övervakare	48
50 m bassäng + barnbassäng.....	48
2 övervakare	48
50 m bassäng + 2 andra bassänger	48
2 övervakare och kameraövervakning eller 3 övervakare	48
Bilaga 3	49
Bilaga 4	50
Bilaga 5	51
Bilaga 6	52
Bilaga 7	54

1 Tillämpning av anvisningen

Föreliggande anvisning tillämpas för förbättring och utvärdering av säkerheten i simhallar, friluftsbad, utebas-sänger, badanläggningar, spa-anläggningar, vattenparker, hotell, relax-, rehabiliterings- och massageinrättningar, servicehus samt simbassänger och biutrymmen i andra motsvarande inrättningar. KoSäL tillämpas på alla konsumenttjänster, om dessas säkerhet inte regleras genom specialbestämmelser, där minst samma säkerhetsnivå förutsätts som i KoSäL

Utanför KoSäL står konsumenttjänster som tillhandahålls av naturliga personer inom annan verksamhet än näringsverksamhet. KoSäL tillämpas inte heller på sådana konsumenttjänster som föreningar eller samman-slutningar erbjuder sina egna medlemmar i annan än näringsverksamhet. Konsument säkerhetslagens tillämp-ningsområde, definition samt subsidiaritet och komplementaritet regleras i lagens 2–4 och 18 §.

Anvisningen tillämpas vid olika slags tävlingar som anordnas för konsumenterna samt vid massidrottsevene-mang. Vid professionella tävlingar tillämpas anvisningen för att säkerheten för tävlingspubliken och i den omedelbara närheten av evenemanget ska kunna garanteras. Anvisningen kan i tillämpliga delar användas i planering och bedömning av säkerheten vid dessa evenemang.

Anvisningen tillämpas inte på utvärdering av säkerheten i fråga om andra tjänster (till exempel gym) som till-handahålls av simhallar och liknande ställen. På konsumenttjänster som erbjuds i samband med simhallar och liknande anläggningar (t.ex. studsslott för barn) tillämpas Tukes anvisning om främjande av säkerheten hos programtjänster.

Anvisningen kan i tillämpliga delar användas i sådan verksamhet som i princip omfattas av den social- och häl-sovårdslagstiftningen. Denna verksamhet omfattar bland annat rehabiliteringstjänster för rehabiliteringspati-enter som av personalen hos rehabiliteringsinrättningar eller servicehem anordnas i bassängavdelningen (t.ex. Fpa:s tjänster). Om bassängavdelningen utöver öppethållningen för rehabiliteringstjänster även håller öppet för andra konsumenter än rehabiliteringspatienter, ska vid sådana tidpunkter både KoSäL och denna anvisning tillämpas.

2 Grundläggande begrepp

Bassängavdelning: Bassängområdet (även kallat "bassängrummet") och dess omedelbara biutrymmen, t.ex. bastur, dusch- och omklädningsrum, toaletter och andra rum med fast anknäring till bassängavdelningen.

Underhållsplan och underhållsdagbok: En handling som tar upp de objekt som kräver regelbunden underhållning och kontroll såsom lokaler, maskiner, anordningar och andra redskap. I underhållsplanen ska tidpunkterna för underhålls- och kontrollbesök antecknas. I underhållsdagboken dokumenteras vad som har gjorts, när och av vem. Underhållsplanen och underhållsdagboken utgör en central del av egenkontrollen.

Anmälningsskyldighet som gäller farlig konsumenttjänst: Skyldighet för verksamhetsutövaren att underrätta tillsynsmyndigheten, om verksamhetsutövaren får reda på att en tjänst som denne tillhandahåller äventyrar någons hälsa eller egendom (t.ex. att en olycka eller ett allvarligt tillbud har inträffat). Verksamhetsutövares anmälningsskyldighet regleras i 8 § i KoSäL. Skyldigheten gäller samtliga verksamhetsutövare, oavsett typen av tjänster.

Konsumenttjänst: Tjänst som är avsedd att användas för eller som i betydande omfattning används för enskild konsumtion (3 § 1 mom. 2 punkten i KoSäL). En konsumenttjänst kan vara avgiftsbelagd eller avgiftsfri för konsumenten.

Dagbok: Dagbok (t.ex. en kalender) för dagliga anteckningar om bland annat antal besökare, eventuella störningar i anordningar och speciella händelser. Att föra dagbok ingår i verksamhetsutövarens egenkontroll.

Tillbud: Oväntad händelse som kunde ha lett till en olycka. Omständigheter i anslutning till det inträffade har medfört en olycksrisk, men inte orsakat några person- och egendomsskador.

Biutrymmen: Utrymmen utanför bassängrummet som t.ex. bastur, dusch- och omklädningsrum, toaletter och andra liknande rum.

Egenkontroll: Egenkontroll ingår i en verksamhetsutövares omsorgsplikt. Det är fråga om verksamhetsutövarens kontroll av tjänsten, dvs. en del av verksamhetsutövarens säkerhetslednings- och kvalitetsystem. Syftet med egenkontrollen är att identifiera och hantera risker inom verksamheten och sörja för tjänstens säkerhet. Egenkontrollen av en simhall omfattar ett säkerhetsdokument, statistik över olyckor, regelbundna kontroller (enligt underhållsplanen), driftövervakning (driftjournal), anvisningar för besökare samt rapportering till myndigheterna om farliga konsumenttjänster.

Registrering av olyckor: Registrering av olyckor är en central del av säkerhetsdokumentationen och egenkontrollen samt ett nyttigt hjälpmedel i riskbedömningen. Registreringen omfattar olyckor och allvarliga tillbud, vilka såväl kunder som personal råkat ut för. Registrering av olyckor och tillbud, undersökning och analys av orsaker bildar en grund för bedömning av risker samt för utvecklande av säkerhetssystem och säkerhetsarbete.

Tjänsteleverantör: Med tjänsteleverantör avses en fysisk person eller en enskild eller offentlig juridisk person som utför, saluför, tillhandahåller, säljer eller på annat sätt överlåter eller förmedlar konsumenttjänster. (3 § 1 mom. 4 punkten i KoSäL). En tjänsteleverantör svarar för att en tjänst genomförs hos ett bestämt objekt. Leverantören kan vara en privatperson, ett företag, en kommun, en registrerad förening eller en församling. En tjänsteleverantör kan även benämnas verksamhetsutövare. Med tjänsteleverantör avses dock inte en fysisk person som – – erbjuder tjänster – – i annan verksamhet än näringsverksamhet och inte heller en förening eller annat samfund till den del dessa erbjuder tjänster till sina medlemmar i annan verksamhet än näringsverksamhet (3 § 2 och 3 mom. i KoSäL).

Tjänsteförmedlare: Som tjänsteförmedlare betraktas en aktör som exempelvis erbjuder konsumenterna paket som sammanställts av aktiviteter som producerats av olika tjänsteleverantörer. Det åligger tjänsteförmedlaren att se till att samtliga tjänster som levereras av underleverantörerna är säkra. Förmedlaren har ingen skyldighet att utfärda sådant säkerhetsdokument som avses i 7 § i KoSäL, om inte förmedlaren själv producerar sådan tjänst som nämns i 7 §. Förmedlaren är dock skyldig att se till att underleverantörerna iakttar kraven i lagstiftningen. Förmedlaren kan till exempel vara en resebyrå eller ett hotell som sammanställer ett resepaket.

Räddningsplan: En räddningsplan som förutsätts i räddningslagstiftningen [räddningslagen (379/2011) 15 och 16 § samt förordningen om räddningsväsendet (407/2011) 1, 2 och 3 §]. Det säkerhetsdokument som avses i konsumentskyddslagstiftningen kan kombineras med räddningsplanen, om det är ändamålsenligt. En kombinerad handling måste uppfylla kraven i båda lagarna.

Risk: En risk definieras utifrån hur sannolikt det är att en händelse inträffar och hur allvarliga följder den medför. Ju större sannolikheten är att en olycka kommer att inträffa och ju allvarligare följderna av den blir, desto större är risken (RP 99/2010 rd).

Riskbedömning: Vid riskbedömningen uppskattas sannolikheten för att en ofördelaktig händelse inträffar och följdernas allvarlighetsgrad (HE 99/2010 vp). Riskbedömningen är en del av verksamhetsutövarens omsorgsplikt som avses i 5 § i KoSäL. *Med riskbedömning avses identifiering av faror samt fastställande av riskernas omfattning och bedömning av deras betydelse med tanke på säkerheten* (3 § 1 mom. 6 punkten i KoSäL). Riskbedömning är en omfattande och systematisk identifiering av faror, sanitära olägenheter och andra ogynnsamma händelser samt en uppskattning av riskers omfattning och betydelse för säkerhet, hälsa och egendom.

Verksamhetsutövare: Med *verksamhetsutövare* avses i konsument säkerhetslagen en *varuleverantör och tjänsteleverantör* (3 § 1 mom. 5 punkten i KoSäL).

Säkerhet: En konsumenttjänst får inte på ett sådant sätt som avses i 10 § i KoSäL vara farlig för för någons hälsa eller egendom. En simhall eller dess användning får inte orsaka fara eller olägenhet för simhallens besökare eller andra personer som vistas i dess omedelbara närhet. Verksamheten är säker, om de risker som hänför sig till den kan godtas. Med säkerhet avses en övergripande fysisk och psykisk säkerhet på så sätt att ingen utsätts för risk att skada sig, insjukna eller invalidiseras.

Säkerhetsdokument: I konsumentskyddslagens 7 § åläggs de verksamhetsutövare som nämns i 7 § att sammanställa ett skriftligt säkerhetsdokument (vilket är att rekommendera även för andra verksamhetsutövare). Säkerhetsdokumentet är ett verktyg för verksamhetsutövaren i fråga om arrangemang för och dokumentering av säkerhetsaspekter som hänför sig till tjänsten liksom även en central del av egenkontrollen. Säkerhetsdokumentet ska innefatta en *plan för identifiering av faror och hantering av risker samt för information om dessa för dem som deltar i arbetet för att tillhandahålla tjänsten i fråga* (7 § 1 mom. i KoSäL). Säkerhetsdokumentens innehåll regleras närmare i förordningen om säkerhetsdokument (1110/2011).

Badvakt: En person som är anställd för att svara för säkerheten i bassängområdet, som är utbildad för uppgiften och har tillräcklig kompetens och kunskap i övervakarens uppgifter. Badvaktens huvudsakliga uppgift är att övervaka säkerheten i bassängrummen. Andra uppgifter får inte störa övervakningen. Att bestämma antalet badvakter utgör en del av verksamhetsutövarens riskbedömning.

Fara: *Fara* och *risk* är skilda saker. Då det gäller konsumenttjänster består faran av omständigheter som hotar konsumentens eller en med denne jämförbar persons eller en annan av tjänsten berörd persons hälsa eller egendom. Hur stor fara det är frågan om, dvs. vilka följder en eventuell olycka får, är bland annat beroende av hur många människor eller hur stor egendom som svävar i fara när olyckan inträffar och hur allvarliga följder olyckan får (RP 99/2010 rd). Faktorer som i konsument säkerhetslagen anses vara farliga för hälsa och egendom framställs i lagens 10 §.

Kontrollrummet: Kundtjänsten eller något annat ställe som är avsett för betjäning av bassängavdelningens kunder och övervakning av säkerheten. Rummet har obehindrad sikt över bassängområdet och motsvarar de förhållanden som avses i hälsoskydds- och arbetarskydds lagstiftningen.

3 Simhallens övergripande säkerhet och verksamhetsutövarens omsorgsplikt

En simhall eller användningen av den får inte på det sätt som avses i 10 § i KoSäL vara farlig för för någons hälsa eller egendom. *Som farlig för hälsan betraktas en konsumenttjänst som kan orsaka skada, förgiftning, sjukdom eller annan risk för hälsan på grund av ett fel eller en brist i anslutning till dess utförande, på grund av ett fel eller en brist i konstruktionen eller sammansättningen hos en vara som används i samband med tjänsten eller på grund av att osanna, vilseledande eller bristfälliga uppgifter lämnats om tjänsten (10 § 1 mom. 2 punkten i KoSäL). En konsumtionsvara ska anses vara farlig för egendom om den på grund av ovan nämnda omständigheter kan skada andra föremål eller annan egendom (10 § 2 mom. i KoSäL).*

Verksamhetsutövaren ska känna till sina tjänster och ha tillräcklig utbildning, erfarenhet och kunskap för att organisera användningen av simhallen på ett säkert sätt. Den omsorgsplikt som föreskrivs i 5 § i konsument säkerhetslagen gäller alla verksamhetsutövare. Verksamhetsutövaren ansvarar alltid för säkerheten i simhallen och dess användning. Verksamhetsutövaren är skyldig att förhindra eller avbryta användningen av simhallen eller en del av den, om användningen medför fara för konsumenters säkerhet.

Verksamhetsutövaren ska förbereda sig på risker på det sätt som förutsätts utifrån verksamhetens natur och omfattning. Enligt 5 § i konsument säkerhetslagen *ska verksamhetsutövare med den omsorgsfullhet och yrkesskicklighet som förhållandena kräver säkerställa att konsumtionsvarorna eller konsumenttjänsterna inte medför fara för någons hälsa eller egendom (5 § i KoSäL).* Dessutom hör det till omsorgsplikten att *verksamhetsutövaren ska ha tillräckliga och korrekta uppgifter om konsumtionsvarorna och konsumenttjänsterna och ska bedöma vilka risker som är förenade med dessa (5 § i KoSäL).*

Säkerhetsarrangemangen för all verksamhet i simhallen, exempelvis bestämmande av minimiantal badvakter, ska basera sig på en riskbedömning. Säkerhetstillsynens nivå får under inga omständigheter sjunka. Rådande

förhållanden såsom bassängavdelningens storlek och antalet besökare ska beaktas då man bedömer, om övervakningen ska förstärkas. Simhallen ska med beaktande av respektive användargrupp (t.ex. barn, unga, seniorer och personer med nedsatt rörelseförmåga) och antal kunder vid varje tidpunkt på ett säkert sätt kunna användas och övervakas.

Enligt förordningen om säkerhetsdokument ska verksamhetsutövaren på förhand uppskatta ett maximiantal simhallsbesökare. Största antal besökare som tillåts med tanke på säkerheten och med hänsyn till rådande förhållanden ska antecknas i säkerhetsdokumentet. För att inte säkerheten ska äventyras är ofta det största antalet besökare i simhallen lägre än exempelvis antalet klädska.

Verksamhetsutövaren måste likaså på förhand reda ut vilka begränsningar i fråga om ålder, kondition, erfarenhet eller andra krav som är väsentliga med tanke på säkerheten (t.ex. ålders- och viktbegränsning i vattenrutschbanan). Dessutom måste gränser fastställas för användningen av bassängområdet under olika förhållanden (t.ex. förbud mot användning av utebassänger vid alltför sträng köld). Dessa uppgifter ska antecknas i säkerhetsdokumentet.

Verksamhetsutövaren ansvarar för att utrustning och redskap som ställs till förfogande är i vederbörligt skick samt övervakar att de används på rätt sätt. Om besökarna använder egna redskap och tillbehör i simhallen (t.ex. flytbälte och flytkuddar), kontrollerar verksamhetsutövaren att kunderna använder dem så att säkerheten främjas.

Föräldrar, vårdnadshavare och andra motsvarande personer ansvarar för övervakning av barn och andra specialgrupper i simhallen. Med icke simkunniga personer ska man enbart hålla sig till grunda bassänger. Flytkuddar, simredskap och liknande hjälpmedel ersätter inte simkunnigheten.

Verksamhetsutövaren ska kontrollera att barn och specialgrupper har med sig en vårdnadshavare eller en person som ansvarar för övervakningen av ett barn eller någon annan person som kräver särskild omsorg. Vårdnadshavares eller annan persons närvaro kan kontrolleras i kassan vid biljettförsäljningen. Om barnet är äldre och simkunnigt, kan simhallens personal ge barnet tillstånd till simhallsbesök på egen hand. Då kan personalen till exempel fråga hur gammalt barnet är och om barnet kan simma samt be om en demonstration i bassängen för badvakten. Verksamhetsutövarens övervakningsskyldighet minskar inte föräldrarnas eller vårdnadshavarnas skyldighet att se efter sina barn.

4 Säkerhetsdokument

4.1 Allmänt

Sådana verksamhetsutövare som nämns i 7 § i KoSäL är enligt samma paragraf skyldiga att upprätta ett skriftligt säkerhetsdokument för sin verksamhet. Skyldigheten att upprätta säkerhetsdokumentet åligger den verk-

samhetsutövare som levererar eller utför tjänsten. Säkerhetsdokumentet ska vara upprättat innan tjänsten börjar tillhandahållas.

Även verksamhetsutövare som har börjat tillhandahålla tjänsten innan KoSäl trädde i kraft är skyldiga att upprätta ett skriftligt säkerhetsdokument. Ett säkerhetsdokument för dessa tjänster ska vara upprättat senast 1.7.2012.

Avsikten med säkerhetsdokumentet är att vara ett enkelt och behändigt instrument som hjälper verksamhetsutövaren att beakta säkerhetsaspekterna i den praktiska verksamheten. *Säkerhetsdokumentet ska innefatta en plan för identifiering av faror och hantering av risker samt för information om dessa för dem som deltar i arbetet för att tillhandahålla tjänsten (7 § 1 mom. i KoSäl). Tjänstens natur och verksamhetens omfattning ska beaktas i säkerhetsdokumentet (7 § 4 mom. i KoSäl)* Säkerhetsdokumentets innehåll regleras närmare i förordningen om säkerhetsdokument.

Verksamhetsutövaren ska anpassa säkerhetsdokumentet till sin egen verksamhet och dess miljö. I säkerhetsdokumentet ska enbart de saker antecknas som förutsätts för respektive verksamhet. Dokumentets omfattning bestäms utifrån de tjänster som tillhandahålls. En utomstående sakkunnig kan anlitas för att hjälpa till med att upprätta säkerhetsdokumentet, om arbetet i något avseende förutsätter ett ställningstagande av en expert. I sista hand är det verksamhetsutövaren som bäst känner sin tjänst och ansvarar både för säkerhetsarrangemangen och säkerhetsdokumentets innehåll.

En verksamhetsutövare som tillhandahåller många olika tjänster eller samma tjänster på flera ställen (till exempel flera av stadens simhallar inom kommunens område) kan upprätta ett gemensamt säkerhetsdokument för tjänsterna. I dokumentet kan, där det behövs, presenteras särdrag som hänför sig till tjänstens säkerhetsaspekter (7 § 3 mom. i KoSäl). Då ska säkerhetsdokumentet innehålla delar som behandlar olika tjänster eller olika ställen och som efter behov framför väsentliga upplysningar om säkerheten i fråga om varje tjänst eller ställe. Ett gemensamt säkerhetsdokument får inte försämla säkerhetsplaneringens detaljinformation, nivå, kvalitet, omsättning i praktiken eller informationens uppdatering jämfört med att ett separat säkerhetsdokument skulle ha upprättats för varje tjänst eller ställe. Om en tjänst består av flera verksamheter eller platser där tjänsten utförs (såsom vinterbadplats eller gym som ingår i tjänsten), bör skriftliga anvisningar (s.k. säkerhetsplaner) för specifika verksamheter och platser för dessa upprättas som bilaga till säkerhetsdokumentet.

Om det ska upprättas en räddnings- eller beredskapsplan eller annan motsvarande plan för samma tjänst med stöd av någon annan lag, behöver inte något säkerhetsdokument upprättas, utan uppgifter som motsvarar dem som lämnas i säkerhetsdokumentet kan ingå i den plan som görs upp med stöd av annan lag (7 § 2 mom. i KoSäl). Exempelvis förutsätts det i räddningsväsendets lagstiftning att verksamhetsutövaren upprättar en räddningsplan. I en heltäckande räddningsplan behandlas till många delar samma saker som i säkerhetsdokumentet. Dessa planer som hänför sig till säkerheten kan det vara ändamålsenligt att kombinera. Verksamhetsutövaren ska likväl försäkra sig om att säkerhetsdokumentet uppfyller de krav som ställs på dokumentet i konsumentssäkerhetslagstiftningen även då det sammanslås med en räddnings-, beredskaps- eller annan motsvarande plan som avses i lagstiftningen. Ett bra förfaringsätt är att i ett sådant kombinerat dokument även införa alla de bestämmelser på basis av vilka det har upprättats.

Säkerhetsdokumentet ska hållas uppdaterat (7 § 4 mom. i KoSäL) så att de förändringar som inträffar i förhållandena införs i dokumentet. Förändringar som kräver uppdatering är bland annat nya lokaler, nya redskap, anordningar och maskiner samt förändringar i verksamhetssätten. Säkerhetsdokumentet ska företes för tillsynsmyndigheten och på begäran lämnas till denna (7 § 6 mom. i KoSäL).

Verksamhetsutövaren och personalen ska i sin säkerhetsplanering hålla sig uppdaterad om företeelser och verksamheter som medför risker (till exempel övningar i att hålla andan). I simhallar ordnas det dessutom ibland evenemang som innebär extra utmaningar för upprätthållandet av säkerheten. Simning i skenet av levande ljus, danstillställningar och andra specialevenemang kräver att man i fråga om badövervakning och andra säkerhetsarrangemang har beredskap för risker. För sådana evenemang och speciella verksamhetsformer är det bra att upprätta en separat säkerhetsplan som fogas till säkerhetsdokumentet.

4.2 Innehåll

Enligt förordningen om säkerhetsdokument:

1 §

Ett säkerhetsdokument ska upprättas så att det är tillräckligt täckande och detaljerat med beaktande av verksamhetens art och omfattning.

2 §

Om det inte av särskilda skäl är onödigt med tanke på den tjänst som ett säkerhetsdokument avser, ska av dokumentet framgå:

- 1) tjänsteleverantörens namn, hemort och kontaktuppgifter;
- 2) vem som svarar för säkerhetsfrågorna;
- 3) farliga situationer som kan förutses och eventuella konsekvenser av dem;
- 4) åtgärderna för att förebygga farliga situationer;
- 5) instruktioner med tanke på förutsebara olycks- och skadesituationer samt farliga situationer enligt 3 punkten;
- 6) hur de som deltar i tillhandahållandet av tjänsten introducerats och utbildats i säkerhetsfrågor samt eventuella krav på kompetens och utbildning;
- 7) lokaler, konstruktioner, redskap, rutter, djur, typer av personlig skyddsutrustning och andra tillbehör som används i samband med tjänsten samt de krav som ställs på dessa och på servicen och underhållet av dem;
- 8) förhållanderelaterade begränsningar av tillhandahållande av tjänsten;
- 9) största möjliga antal kunder som under olika förhållanden kan ta del av tjänsten på ett säkert sätt samt de krav som gäller deltagarnas hälsa, fysiska kondition, erfarenhet, utbildning och andra motsvarande omständigheter;
- 10) åtgärder som är nödvändiga för att trygga säkerheten för andra personer som berörs av tjänsten än kunderna;
- 11) hur olika olycks- och skadesituationer samt farliga situationer registreras och hur den insamlade informationen utnyttjas vid utvecklandet av säkerhetsåtgärderna;
- 12) förfarandet för fullgörande av anmälningsskyldigheten enligt 8 § i konsument säkerhetslagen;
- 13) hur de som deltar i tillhandahållandet av tjänsten får del av den information som ingår i planen;

- 14) vilka av de uppgifter som anges i statsrådets förordning om uppgifter som skall lämnas om konsumtionsvaror och konsumenttjänster (613/2004) som ska lämnas till dem som deltar i tjänsten och till dem som berörs av tjänsten och hur dessa uppgifter ska lämnas.

I säkerhetsdokumentet ska vid behov hänsyn tas också till sådan användning av objektet eller dess konstruktion som avviker från det sedvanliga

I ett säkerhetsdokument ska likväl alltid redogöras för de farliga situationer som kan förutses och eventuella konsekvenser av dem samt instruktionerna med tanke på förutsebara olycks- och skadesituationer samt farliga situationer (2 § 1 mom. 3 och 5 punkten.). Dessutom ska säkerhetsdokumentet innehålla en utredning av åtgärderna för att förebygga farliga situationer (2 § 1 mom. 4 punkten). För olika nödsituationer ska alltså finnas skriftliga handlingsplaner.

I bilaga 1 ges ett exempel på innehållet i ett säkerhetsdokument och omständigheter som ska beaktas i detta. Anvisning för upprättande av säkerhetsdokument finns även på Tukes webbplats www.tukes.fi.

4.3 Riskbedömning

En övergripande riskbedömning är utgångspunkten för säkerhetsplaneringen. Den förutsätter att faror som hänför sig till verksamheten identifieras och att en plan finns för hur riskerna ska hanteras och delges dem som bidrar med insatser för att tillhandahålla tjänsten. En skriftlig riskbedömning ska inkluderas i säkerhetsdokumentet.

Verksamhetsutövaren måste i enlighet med sin omsorgsplikt känna till och bedöma de risker som hänför sig till användningen av simhallen och förbereda sig på dem (t.ex. hurdana faror som hänför sig till specialbassänger och hur en fara kan undanröjas). I riskbedömningen kan till hjälp tas i 11 § i KoSäL uppräknade kriterier som används vid bedömning av konsumenttjänsters farlighet (harmoniserade standarder till vilka hänvisningar offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning, andra internationella eller nationella standarder, Europeiska kommissionens rekommendationer, tillsynsmyndigheters anvisningar och rekommendationer, uppförandekoder samt den aktuella vetenskapliga och tekniska utvecklingsnivån).

Riskbedömning och riskhantering:

- De faror som hänför sig till verksamheten identifieras, liksom även de situationer i vilka fara kan uppstå samt vilka slags olycksfall eller missöden som kan inträffa i verksamheten (t.ex. drunkining, fallolyckor eller halkning)
- farans sannolikhet uppskattas (osannolik, möjlig eller sannolik) samt dess följd (obetydlig, skadlig eller allvarlig, t.ex. blåmärke, fraktur eller invaliditet/dödsfall)
- åtgärder vidtas för undanröjande av farorna, minskning av riskerna samt förebyggande av olycksfall och missöden,
- förberedelser vidtas med tanke på eventuella tillbud och beredskap utvecklas för åtgärder i nödsituationer.

Med hjälp av en riskbedömning är det möjligt att systematiskt förebygga potentiella olyckor och missöden. En riskbedömning gjord av verksamhetsutövaren själv underlättar en identifiering av aspekter av stor betydelse med tanke på säkerheten liksom även en förbättring av säkerheten i fråga om tjänsten i dess helhet, ett säkerhetsfokuserat arbetssätt.

4.4 Skyldighet att underrätta myndigheten om en förestående fara

Samtliga verksamhetsutövare omfattas av den anmälningsskyldighet som föreskrivs i 8 § i KoSäl, om det framkommer att tjänsten ger upphov till fara. *Om en verksamhetsutövare får kännedom om att en konsumtionsvara eller konsumenttjänst medför fara för någons hälsa eller egendom (t.ex. en olycka som inträffat, en allvarlig incident eller ett tillbud), ska verksamhetsutövaren omedelbart underrätta Säkerhets- och kemikalieverket om saken. Verksamhetsutövaren ska samtidigt uppge vilka åtgärder för avvärjande av faran som verksamhetsutövaren redan har vidtagit med anledning av den (8 § 1 mom. i KoSäl).*

Att meddela om en fara ligger både i verksamhetsutövarens och tillsynsmyndigheternas intresse. Genom anmälningar och rapporter får tillsynsmyndigheterna kännedom om farliga konsumenttjänster och kan kontrollera att verksamhetsutövaren har vidtagit nödiga åtgärder för att undanröja faran. Tack vare anmälningarna är det möjligt att förbättra säkerheten hos tjänsterna bland annat genom att sammanställa säkerhetsanvisningar branschvis.

Dessutom åläggs verksamhetsutövaren olika slags anmälningsskyldigheter i andra föreskrifter. Till exempel ska arbetsgivaren enligt lagen om tillsyn över arbetarskyddet och arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen (44/2006) till arbetarskyddsmyndigheterna och polisen anmäla allvarliga olyckor som har drabbat en arbetstagarare.

4.5 Registrering av olyckor

Verksamhetsutövaren måste föra olycksdagbok som utöver inträffade olycksfall ska omfatta allvarliga tillbud. I olycksdagboken registreras även de tillbud om vilka en anmälan som avses i 8 § i KoSäl inte behöver lämnas

till tillsynsmyndigheten. Olycksdagboken är en del av säkerhetsdokumentet och verksamhetsutövarens egenövervakning.

Enligt förordningen om säkerhetsdokument ska i säkerhetsdokumentet redogöras för hur olika olycks- och skadesituationer samt farliga situationer registreras och hur den insamlade informationen utnyttjas vid utvecklandet av säkerhetsåtgärderna (2 § 1 mom. 11 punkten i förordningen om säkerhetsdokument). Registrering av olyckor och undersökning och analys av orsaker bildar en grund för bedömning av risker samt förbättring av säkerhetssystem och säkerhetsarbete i simhallen.

Olycksbokföringen hjälper verksamhetsutövaren att förbättra sin affärsverksamhet och gör det behändigare att lämna tilläggsinformation, om en olycka ska redas ut i efterhand. Via olycksbokföringen är uppgifterna dessutom vid behov tillgängliga för myndigheterna och försäkringsbolagen. Myndigheterna kan be att få se olycksbokföringen till exempel vid en inspektion.

Till stöd för dokumentationen om olyckor kan en blankett för specifika fall användas där man antecknar olyckor och tillbud som inträffat såväl för kunder som för medarbetare samt även följderna av dessa händelser. Verksamhetsutövaren kan sammanställa en blankett för incidentanmälan där man bland annat antecknar uppgifter om den skadade, uppgifter om själva skadan (tid, plats, orsak till skadan), skadans natur, uppgifter om händelseförloppet samt förbättringar och ändringar.

Verksamhetsutövaren ska uppmana alla dem som är med om att tillhandahålla tjänsten att föra bok över inträffade olyckor. Verksamhetsutövaren ska med stöd av sin omsorgsplikt följa säkerhetsläget utifrån registrering och anteckningar i blanketterna samt vidta åtgärder, om det föreligger skäl till detta. En viktig uppgift i egenövervakningen är att regelbundet följa upp olycksbokföringen och upptäcka faromoment där det ofta inträffar olyckor av samma typ.

Ett exempel på blankett för incidentanmälan finns i bilaga 7.

4.6 Genomgång och repetition av säkerhetsdokumentet tillsammans med personalen

Tjänsteleverantören ska försäkra sig om att alla de som är med om att tillhandahålla tjänsten känner till innehållet i säkerhetsdokumentet (7 § 5 mom. i KoSäL). Säkerhetsdokumentet ska gås igenom med varje medarbetare, även eventuella vikarier samt säsonganställd och frivillig arbetskraft. Det rekommenderas att varje medarbetare med datering och egen underskrift bekräftar att hen har förstått innehållet i säkerhetsdokumentet.

Säkerhetsdokumentet ska uppbevaras på ett ställe där det lätt kan hittas. Personalen bör känna till förvaringsplatsen. Vid behov ska tjänsteleverantören ordna utbildning för dem som medverkar i att tillhandahålla tjänsten (7 § 5 mom. i KoSäL). I enlighet med sin omsorgsplikt ska verksamhetsutövaren för sina medarbetare regelbundet repetera innehållet i säkerhetsdokumentet, så att personalen behärskar åtgärderna i dokumentet. Det är bra att även föra bok över utbildnings- och repetitionstillfällen, anteckna de personer som deltagit i dem samt datum för utbildningen.

4.7 Utomstående tjänsteleverantörer i simhallarna

Verksamhetsutövaren kan hyra ut rum och reservera tider för utomstående tjänsteleverantörer till exempel för vattengymnastik eller babysim. Verksamhetsutövaren måste redan på förhand (t.ex. i avtalsvillkoren) kontrollera att den tjänst som levereras av en utomstående aktör är säker och att den utomstående tjänsteleverantören uppfyller sina lagstadgade skyldigheter (t.ex. säkerhetsdokument). I verksamhetsutövarens skyldigheter ingår att kontrollera att utomstående tjänsteleverantörer sörjer för deltagarnas säkerhet.

Om verksamhetsutövaren hyr ut lokaler till utomstående tjänsteleverantörer, ska detta även beaktas i simhallens eget säkerhetsdokument. Verksamhetsutövaren ska till exempel i säkerhetsdokumentet anteckna de tidpunkter då simhallen har disponerats av utomstående och hur övervakningen är ordnad vid dessa tidpunkter. Den utomstående tjänsteleverantören är skyldig att upprätta ett säkerhetsdokument för den tjänst hen tillhandahåller.

Då verksamhetsutövaren hyr ut bassängområdet till en utomstående tjänsteleverantör utan säkerhetsövervakning, ska parterna bland annat beakta följande saker:

- det rekommenderas att ett skriftligt avtal görs upp (exempel i bilaga 6),
- den utomstående tjänsteleverantören ansvarar för säkerheten enbart för dem som deltar i programmet i den tjänst som tillhandahålls av hen,
- den utomstående tjänsteleverantören är tillräckligt kunnig i räddningsverksamhet för simhallen i fråga (i säkerhetsdokumentet ska de räddningskunniga personernas namn och kontaktuppgifter antecknas),
- innan tjänsten börjar tillhandahållas ska parterna försäkra sig om att den utomstående tjänsteleverantören har tillräcklig kunskap om simhallen i fråga (bl.a. om simhallens alarmsystem, räddningsredskap och förstahjälpsmaterial samt utrymningsvägar).
- den utomstående tjänsteleverantören svarar för sin del för att ta med sig behövliga räddningsredskap samt förstahjälpsmaterial till platsen, om denna utrustning inte finns att tillgå i simhallen.
- den utomstående tjänsteleverantören är skyldig att underrätta simhallens verksamhetsutövare om konstaterade brister och andra omständigheter som är väsentliga för säkerheten (t.ex. trasiga räddningsredskap och förbrukat förstahjälpsmaterial).

5 Badövervakning

5.1 Allmänt

Lägsta tillåtna antal badvakter ska fastställas utifrån riskbedömningen. Badövervakning och beredskap att vidta nödiga räddningsåtgärder kan aldrig baseras på räddningsåtgärder för vilka enbart kunderna svarar. I badvaktens uppgifter ingår även att förebygga olycksfall och missöden genom att observera händelserna i bassängavdelningen och förhindra ett beteende som medför risker.

En badvakt behövs också vid grunda bassänger i bassängavdelningen. En särskild risk för besökarnas säkerhet bildas av stora bassängområden, så kallade grottbassänger, tunnlar mellan bassängerna samt ett labyrintartat bassängområde. Dålig visuell kontakt med dessa ställen bidrar till ett större behov av badövervakning. Även vattenrutschbanor samt special- och utebassänger som är särskilt populära bland barn kräver en intensivare badövervakning.

5.2 Simhallar, badhotell, friluftsbad och vattenparker

Simhallar, badhotell, friluftsbad och vattenparker och liknande ställen har ofta en kundkrets bestående av familjer med barn och eventuellt icke simkunniga personer. Den risk platsen utgör med tanke på konsumenternas säkerhet samt behovet av badövervakning förstoras av att det i regel är bassängavdelningen hos dessa inrättningar som utgör en speciell attraktion och att besökarna just där tillbringar mycket tid. Badövervakningen ska på dessa ställen under hela öppettiden vara effektiv oberoende av antalet personer i bassängavdelningen.

När ett bassängområde är öppet för allmänheten ska alltid en badvakt som har utbildning för sin uppgift vara närvarande. Det ska finnas tillräckligt många badvakter på plats med beaktande av bassängernas storlek och antal, bassängernas djup, deras placering, bassängområdets verksamheter och antal besökare. Badvakterna ska även tydligt skilja sig från mängden, från besökare och personal, så att de lätt kan kännas igen av kunderna. Detta behov kan till exempel tillgodoses med hjälp av gemensam beklädnad och val av färg. Det internationella valet av färg på simövervakarnas kläder är en gul övre del (t.ex. t-tröja) och en röd nedre del (t.ex. shorts).

I simhallar, badhotell, friluftsbad, vattenparker och liknande ställen kan badövervakningen inte bestå enbart av kameraövervakning. Kameraövervakning kan endast utnyttjas som stöd för badövervakningen när man vill intensifiera övervakningen på ställen med vilka kontrollrummet inte har visuell kontakt. Sådana ställen är till exempel bottnen i en djup bassäng, en utebassäng och en till simhallen hörande vak för vinterbadare.

Badvaktens huvuduppgift är att övervaka säkerheten i bassängen samt besökarna. Badvakten ska dessutom övervaka allmän ordning och snygghet (i synnerhet hala ställen) i bassängavdelningen. Till övervakarens uppgifter hör ytterligare kontrollen av konstruktioner (bl.a. rep, räcken, skyddsgaller över skvalprännor, vattenrutschbanor och trampoliner) samt redskapens skick och användning.

En badvakt får inte under sitt övervakningsskift sysselsättas med uppgifter som stör övervakningen eller upprätthållandet av säkerheten, som t.ex. biljettförsäljning, kafé- eller barsservering vid bassängen eller ledning av vattengymnastikgrupper. Dessa uppgifter avleder övervakarens uppmärksamhet från övervakningen av säkerheten för bassängområdets besökare. Följaktligen kan badvakten inte sköta sådana uppgifter, när det finns besökare i bassängområdet.

Övervakarnas vikariat och pauser ska ordnas på ett sådant sätt att övervakningen hålls på en tillräckligt effektiv nivå. Så många som möjligt av simhallens medarbetare borde ha färdigheter att fungera som badvakt så att de vid behov kan turas om och vikariera varandra. Det är till nytta för verksamhetsutövaren att upprätthålla mångkunnigheten hos sin personal, så att personalen till exempel vid tider av hög belastning kan fördelas på olika uppgifter.

I synnerhet under säsongperioder måste verksamhetsutövaren se till att det finns tillräckligt många badvakter på plats med beaktande av antalet besökare. Det här måste man räkna med på förhand och förbereda sig på att sätta in fler badvakt efter behov. I bilaga 2 framförs omständigheter som ska beaktas då antalet badvakt fastställs.

5.3 Hotell, rehabiliteringsinrättningar och andra små bassängområden

Den primära verksamhet som bedrivs av hotell och med dessa jämförbara inkvarteringsföretag består av att tillhandahålla inkvarteringstjänster. På dessa ställen utgör bassängavdelningen inte i regel med tanke på tjänsten som helhet en särskild anledning att anlita tjänsten. Bassängavdelningen är liten till ytan och bassängerna få i jämförelse med en typisk simhall eller ett typiskt badhotell. Likaså är bassängavdelningen liten hos rehabiliteringsinrättningarna, verksamheten i bassängerna obetydlig och inriktad på kundernas rehabilitering och inte på egentlig simning.

På hotell och med dessa jämförbara inkvarteringsföretag samt rehabiliteringsinrättningar kan kraven på badövervakning reduceras och kameraövervakning tillåtas som övervakningsmetod utifrån en riskbedömning, om följande förutsättningar uppfylls:

- bassängerna utgör bitjänster som erbjuds vid sidan av andra primära tjänster,
- bassängområdets sammanlagda vattenyta är liten (under 200 m²),
- bassängerna är få till antalet,
- besökarna är fåtaliga (enstaka kunder),
- den förväntade kundkretsen består av simkunniga personer (gäller hotell och andra inkvarteringsföretag),
- kunderna gör vanligtvis kortvariga besök i bassängen (t.ex. i samband med bastubad på hotellet),
- bassängens öppettid är begränsad till en kortare tid per dag (t.ex. morgonsimning kl. 7–9 och kvällssimning kl. 18–20),
- bassängområdet har inga verksamheter som medför större fara (t.ex. vattenrutschbana),
- bassängområdet kan i sin helhet lätt övervakas, följas och behärskas via övervakningskameran,
- den person som iakttar bildskärmen befinner sig i bassängområdets omedelbara närhet och kan vid behov omedelbart ta sig till bassängen.

Förutom hotell, andra inkvarteringsföretag och rehabiliteringsinrättningar finns det små simhallar som uttryckligen är avsedda för simning och där öppettiderna inte är begränsade till en kort tid per dag, men som har en obetydlig verksamhet jämfört med en typisk simhall. Utmärkande för dessa inrättningar är ett litet bassäng-

område som kan bestå av ett par banor avsedda för motionssimning, avsaknad av besökare under en del av öppettiden samt närmast besök av enstaka kunder.

I små simhallar kan kraven på badövervakning reduceras och kameraövervakning tillåtas som övervakningsmetod utifrån riskbedömning, om följande förutsättningar uppfylls:

- bassängområdets sammanlagda vattenyta är liten (under 200 m²),
- bassängerna är få till antalet (bassängområdet består i princip av en enda bassäng),
- besökarna är fåtaliga (enstaka kunder),
- antalet kunder som samtidigt besöker inrättningen är inte så stort att det blir trängsel (enskilda besökare kan utan svårighet övervakas),
- det är vanligt att bassängområdet under en del av sin öppettid saknar besökare,
- bassängområdet har inga verksamheter som medför större fara (t.ex. vattenrutschbana),
- bassängområdet kan i sin helhet lätt övervakas, följas och behärskas via övervakningskameran,
- den person som iakttar bildskärmen befinner sig i bassängområdets omedelbara närhet och kan vid behov omedelbart ta sig till bassängen.

Om ovan nämnda förutsättningar uppfylls och riskbedömningen tillåter det, kan övervakningen ordnas med hjälp av en effektiv kameraövervakning av bassängområdet hos hotell, med dessa jämförbara inkvarteringsföretag, rehabiliteringsinrättningar samt i små simhallar. Verksamhetsutövaren ska emellertid från fall till fall för varje plats separat bedöma huruvida kameraövervakning ska tas i bruk. Utifrån en bedömning av risken kan det vara nödvändigt att sätta in badvakter under vissa tidpunkter även om övervakningen annars skulle ordnas med kameror.

En effektiv kameraövervakning förutsätter att bildkvaliteten är tillräckligt tydlig och att bilden från videokameran oavbrutet och aktivt iakttas av personalen. Största delen av arbetstiden för den person som kontinuerligt bevakar bildskärmen åtgår till denna uppgift. Allt annat arbete måste omedelbart avbrytas och personen måste börja bevaka bildskärmen, när det anländer besökare till bassängområdet. Det måste avgöras från fall till fall huruvida arbetsuppgifterna till exempel i hotellets reception tillåter att receptionisten i tillräckligt hög grad kan koncentrera sig på bildskärmen.

Kravet på mångkunnighet hos personalen framhävs hos hotell och andra inkvarteringsföretag med små bassängområden. Samtliga personer som bevakar bildskärmarna ska utbildas för nödsituationer och de bör ha tillräckliga kunskaper i första hjälpen och vattenlivräddning. Följaktligen ska det alltid finnas tillräckligt många kompetenta medarbetare på plats som vid behov kan ges i uppgift att bevaka bildskärmen. I synnerhet vid tidpunkter då det råder trängsel ska man tänka på att ha en sådan person på plats som i verkligheten har en möjlighet att bevaka bildskärmen och som dessutom har tillräckliga färdigheter i första hjälpen och livräddning. Om till exempel kundmottagningen sköts av en enda person som även ska bevaka bildskärmen, kan personen inte samtidigt ta emot kunder, om det då finns simmare i bassängområdet.

I små simhallar ska den person som bevakar bildskärmen ha behörighet som badvakt. Om ett stort antal besökare samtidigt kommer till bassängområdet, uppstår där ofta trängsel och det kan vara svårt att iakttä och övervaka enskilda kunder. Då kan kameraövervakning inte längre betraktas som tillräcklig övervakning och

badvakten måste förflytta sig till bassängområdet så att situationen blir jämförbar med simhallsövervakning i normala fall. Om det exempelvis går att förutse att en liten simhall är populär efter kl. 16 eller under helgen, ska det vid den tidpunkten finnas tillräckligt många badvakter på plats.

Då specialgrupper befinner sig i bassängområdet, ska simövervakarna alltid vara fysiskt närvarande. Specialgrupper är till exempel barn, personer med nedsatt rörelseförmåga och andra liknande personer med ett eventuellt behov av (särskild) hjälp och övervakning. Det behövs ingen övervakare, om kunderna åtföljs av en egen ledare som behärskar livräddning.

I bassängområden där övervakningen består av kameraövervakning, ska det finnas tydliga anslag med anvisningar om hur hjälp kan tillkallas och exakta adressuppgifter. Dessutom ska besökarna underrättas om att kameraövervakning används. Anvisningar om hur hjälp kan tillkallas jämte meddelande om kameraövervakningen bör förutom i bassängområdet även finnas till exempel vid kassan och i hotelliggaren.

6 Personalen

6.1 De grundläggande kraven på personalen

Enligt förordningen om säkerhetsdokumentet ska de personer som ansvarar för säkerhetsfrågor införas antecknas i säkerhetsdokumentet. Namnen på de personer som ansvarar för säkerhetsfrågor samt deras vikarier, kontaktuppgifter, arbetsuppgifter och andra viktiga uppgifter är viktig information som ska ingå i säkerhetsdokumentet så att alla som hör till personalen ska känna till dem och lätt kunna kontrollera dem.

Verksamhetsutövaren måste i enlighet med sin omsorgsplikt se till att det finns tillräckligt många yrkeskunniga medarbetare som till exempel badvakter. Rådande förhållanden och antal besökare ska beaktas när behovet av effektivare övervakning övervägs. Att bestämma antalet medarbetare, i synnerhet simhallsövervakare utgör en del av verksamhetsutövarens riskbedömning.

Personalen ska göras förtrogen med sitt arbete och utbildas i säkerhetsfrågor. Personalens inskolning omfattar bland annat en genomgång av säkerhetsdokumentet och larmarrangemangen för tillkallande av hjälp samt aspekter som hänför sig till besökarnas säkerhet.

Medarbetarna ska ha tillräcklig utbildning och kunskap för arbetet. Konsument säkerhetslagstiftningen föreskriver inte uttryckligen kompetens- eller utbildningskrav för simhallars personal. I bedömningen av badvakternas kompetens finns bland annat de kompetenskrav för badvakt att tillgå, som har definierats av Finlands Simundervisnings- och Livräddningsförbund (bilaga 3 och 4). I fråga om badvaktens färdigheter är det bra att beakta de speciella förhållanden som hänför sig till tjänsten (t.ex. små badhotell och rehabiliteringsinrättningar). En bedömning som visar huruvida badvakten har tillräckliga färdigheter kan även göras på dennes arbetsplats. Andra medarbetare i simhallen såsom instruktörer och lärare, tränare för simgrupper samt fysioterapeuter kan ha en lägre grad av kunskap, färdighet och förmåga i livräddning än badvakten (bilaga 5).

Verksamhetsutövaren måste i enlighet med sin omsorgsplikt försäkra sig om att personalen har tillräcklig kompetens och kunskap genom att bedöma medarbetarnas färdigheter redan i rekryteringsskedet (personen kan i praktiken ge prov på kunskap och färdighet). Skriftliga betyg och handlingar räcker inte nödvändigtvis till för att förmedla en bild av personens faktiska kompetens och inställning till säkerheten. Om verksamhetsutövaren ställer bestämda kompetens- eller utbildningskrav på personalen, ska kraven klarläggas i säkerhetsdokumentet (t.ex. simlärar- eller simövervakarutbildning enligt Finlands Simundervisnings- och Livräddningsförbunds krav).

Verksamhetsutövaren ska försäkra sig om att praktikanter och visstidsanställda medarbetare (t.ex. sommarjobbare eller säsonganställda) har förutsättningar att uppfylla säkerhetskraven. Det är att rekommendera att personer i arbetspraktik eller liknande anställningsförhållanden samt minderåriga medarbetare i regel arbetar endast under den egentliga personalens överinseende och ges assisterande arbetsuppgifter. Med undantag för vad som föreskrivs i lagen om unga arbetstagare (998/1993) får personer under 18 år inte ges arbetsuppgifter med betydande ansvar för egen eller andras säkerhet eller arbetsuppgifter som kan medföra en särskild olycksrisk eller sanitär olägenhet.

Verksamhetsutövaren ska sörja för personalens fysiska och psykiska välbefinnande. Om exempelvis en badvakt är alltför trött, kan hans eller hennes reaktions- och observationsförmåga vara försvagad. Verksamhetsutövarens arbetarskyddsförpliktelser regleras närmare i arbetarskyddslagen (738/2002).

Därtill ska verksamhetsutövaren även beakta lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn (504/2002).

6.2 Personalens färdigheter i första hjälpen och livräddning

Enligt förordningen om säkerhetsdokument ska det i säkerhetsdokumentet redogöras för bl.a. de farliga situationer som kan förutses och eventuella konsekvenser av dem samt instruktionerna med tanke på förutsebara olycks- och skadesituationer samt farliga situationer (2 § 1 mom. 3 och 5 punkten). Dessutom ska säkerhetsdokumentet innehålla en redogörelse för åtgärder för att förebygga farliga situationer (2 § 1 mom. 4 punkten i KoSäl). För olika nödsituationer ska det följaktligen finnas skriftliga anvisningar att tillgå.

Personalen bör ha tillräckliga färdigheter i första hjälpen och livräddning samt första släckning. Bassängavdelningen ska ha en permanent och omedelbar beredskap för första hjälpen och livräddning för olycksfalls- och nödsituationer. Detta förutsätter att det under simhallens öppettider i varje arbetsskift finns tillräckligt många räddningskunniga medarbetare (minst kunskaper och färdigheter som motsvarar FHJ1 hos FRK eller liknande) samt badvakter.

Samtliga medarbetare ska kunna agera i nödsituationer. De måste kunna tillkalla hjälp och känna till olika sätt att slå larm.

6.3 Personalens utbildning i första hjälpen och livräddning

Med tanke på personalens kunskap i säkerhetsfrågor är det viktigt att i praktiken öva hur man handlar i olika nöd- och olycksituationer. Personalen måste utbildas till exempel för förbättring av kompetens och färdigheter som krävs för nya uppgifter och aktiviteter samt för befastande av säkerheten.

Rekommendationen är att det minst en gång per år arrangeras en säkerhetsutbildning och förberedande övning med praktisk repetition av larmåtgärder, livräddning i bassängen, användning av räddnings- och släckningsredskap, återupplivning samt åtgärder vid de vanligaste sjukdoms- och olycksfallen. Särskilt viktigt är det att öva räddningsåtgärder och samverka mellan medarbetarna. Simövervakarna bör öva ovan nämnda åtgärder minst två gånger per år och andra medarbetare på bassängavdelningen en gång per år. Dessutom är det bra att ge alla medarbetare en grundläggande utbildning i första hjälpen.

Personalen måste dessutom kontinuerligt utbildas för förbättring av kompetens och färdigheter som krävs för nya uppgifter och aktiviteter samt för befastande av säkerheten (t.ex. ibruktagande av en ny vattenrutschbana och inledning av nya fritidsaktiviteter i simhallen). Verksamhetsutövaren måste även se till att de personer som fått utbildning i första hjälpen tillräckligt ofta får delta i repetitionsutbildning (exempelvis är giltighetstiden för FRK:s FHJ-kort 3 år).

Ett bra sätt är att föra bok över utbildning och övningar, anteckna datum för utbildningen, teman och deltagare samt utbildningens eller övningens ledare.

7 Beredskap för nödsituationer

7.1 Beredskap för första hjälpen och livräddning

För olika nödsituationer ska det finnas skriftliga anvisningar att tillgå. Instruktioner med tanke på förutsebara olycks-, färd- och skadesituationer ska införas i säkerhetsdokumentet. I säkerhetsdokumentet är det skäl att behandla olika slags larmsignaler för utrymning och meddelanden samt en eventuell kemikalievarning. En del av beredskapen för nödsituationer är att också vara beredd på störande beteende och paniksituationer. Av anvisningarna bör framgå hur man ska gå tillväga i nöd- och olycksituationer samt hur hjälp tillkallas (t.ex. illustrationer). Av anvisningarna bör även framgå hur man ska gå tillväga efter en olycka eller en farlig situation.

Det är viktigt att verksamhetsutövaren på förhand planerar hur personalens uppgifter ska fördelas och ledningsansvaret delegeras i olycks- och nödsituationer. Uppgiftsfördelningen (t.ex. vem kallar på hjälp, ger första hjälpen, räddar, återupplivar och visar vägen) bör bringas till samtliga medarbetares kännedom och antecknas i säkerhetsdokumentet. Även besökarna bör informeras om anvisningarna för nödsituationer för den händelse att en besökare bevittnar en fara.

Det är skäl att på förhand tänka ut och anteckna t.ex. följande saker:

- medarbetarnas uppgifter i olycksituationer,
- hur hjälpen (räddningsmyndigheterna) ska fås till platsen,
- vem informerar sin egen organisation om olyckan, underrättar besökarnas familjer och medierna,
- vem lämnar en anmälan enligt 8 § i KoSäL eller annan anmälan till myndigheterna (t.ex. till Tukes, polisen och arbetarskyddsdistriktet),
- hur de inträffade olyckorna undersöks, analyseras och rapporteras
- hur registrering av olyckor ordnas,
- hur eftervården arrangeras.

Bassängavdelningen ska ha en permanent och omedelbar beredskap för första hjälpen och livräddning för olycksfalls- och nödsituationer. Detta förutsätter att det under öppettiden i varje arbetsskift finns tillräckligt många medarbetare på plats som behärskar första hjälpen.

Verksamhetsutövaren ska se till att alla kan kalla på hjälp och bereda möjlighet att slå larm till exempel med hjälp av de mobiltelefoner medarbetarna har till förfogande. Mobiltelefonernas funktion och telenätets täckning ska kontrolleras liksom även batteriernas uppladdning. Bredvid de fasta telefonerna är det bra att förvara skriftliga samtalsanvisningar, telefonnummer och adress samt vägbeskrivning för utryckningsfordon. För besökarna ska det finnas tydliga skyltar som beskriver hur hjälp kan kallas till platsen. Vid brådskande behov av hjälp/i brådskande ordning ska kontakt alltid tas via nödcentralen till nödnumret 112.

Verksamhetsutövaren ska se till att hjälpen kan nå bassängavdelningen i fall av nödsituationer. Platsen ska vara bekant för räddningsverket och verksamhetsutövaren bör kontakta räddningsverket för att objektets exakta position ska kunna fastställas. Även möjliga landningsplatser för räddningshelikopter bör fastställas. Verksamhetsutövaren bör likaså på förhand ta reda på utryckningstiden för det lokala räddningsverket, dvs. från tidpunkten för larmet till ankomsten till målet samt dess insatsresurser. Större krav på simhallens egen räddningsberedskap ställs av en lång insatstid för räddningsverket eller ambulansenheten till exempel beroende på långa avstånd eller små resurser.

Det är nödvändigt att öva åtgärder i nödsituationer med jämna mellanrum och att föra bok över genomförda övningar.

7.2 Redskap för första hjälpen och livräddning

För att uppfylla sin omsorgsplikt ska verksamhetsutövaren se till att simhallen har ett tillräckligt antal lätt åtkomliga redskap för första hjälpen och räddningsinsatser. I säkerhetsdokumentet bör det ingå en redogörelse över de redskap som används i tjänsten jämte annan utrustning samt kraven på redskapen och underhållet av dem.

I en simhall ska det finnas ett sådant antal räddningsredskap som förutsätts för rådande förhållanden, till exempel livbojar, räddningsstänger samt material för första hjälpen. Dessutom rekommenderas det att en defibrillator ingår i utrustningen och att personalen utbildas i att använda den. Då bassängförhållandena kräver det kan även en ryggbräda vara ett nödvändigt hjälpmedel.

I simhallar och badhotell ska det finnas ett tillräckligt antal redskap för första släckning (t.ex. handbrandsläckare och släckningsfiltar). Antalet redskap för första släckning, deras placering och utmärkning kan det vara bra att diskutera med räddningsmyndigheterna. Räddningsverket övervakar inom sitt distrikt att de förpliktelser som gäller brandsäkerheten efterlevs.

För materialet för första hjälpen och redskapen för första släckning ska en person med ansvar för säkerhetsärenden utses. Personens namn och kontaktuppgifter ska antecknas i säkerhetsdokumentet. Uppgifterna ska placeras på en synlig plats, vara lätt åtkomliga och tydligt antecknade. Redskapen ska vara hela och alltid i brukbart skick. Redskapen ska kontrolleras och underhållas med jämna mellanrum. Över regelbundet återkommande underhåll och kontroller är det nödvändigt att upprätta en underhållsplan och föra underhållsdagbok. Dessutom ska redskapens skick följas dagligen och eventuella brister korrigeras enligt en tidtabell som uppgörs utifrån hur allvarliga bristerna är. Trasiga och oanvändbara redskap ska repareras eller tas ur bruk.

7.3 Evakueringsberedskap

I säkerhetsplaneringen ska utöver beredskap för första hjälpen och räddningsverksamheten evakueringsberedskapen beaktas. Med evakueringsberedskap avses i denna anvisning en beredskap att evakuera människor från byggnader och områden samt att överlag kontrollera människomassor. En skriftlig utrymningsplan är en del av säkerhetsdokumentet. I en evakueringsplan ska dessutom de förpliktelser beaktas som avses i lagstiftningen om räddningsväsendet såsom byggnaders brand- och utrymnings säkerhet, utgångar, räddningsvägar och brandvarnare. Det går bra att ta kontakt med regionens räddningsmyndigheter i frågor om en evakueringsplan.

Av evakueringsplanen ska framgå bland annat följande saker:

- vem som beslutar om en evakuering,
- hur ett utrymningslarm eller en larmsignal som anger att man ska söka skydd inomhus ska ges så att alla som är på plats hör signalen och förstår dess betydelse,
- vem som tillkallar hjälp (räddningsmyndigheterna),
- på vilket sätt de som är på plats underrättas om evakueringen,
- hur personalen agerar och handleder besökarna,
- var utrymningsvägarna finns och vilken kapacitet de har (bl.a. utgångarnas minsta tillåtna bredd),
- var samlingsplatserna är belägna,
- hur personerna konstateras vara i säkerhet (t.ex. genom att deras antal räknas på evakueringsområdet och deras namn antecknas).

Det är skäl att planera utrymningen av inrättningen enligt det s.k. värsta tänkbara scenariot. Man bör bland annat beakta hur många människor det maximalt kan finnas som ska evakueras, hur lång tid det maximalt kan ta i anspråk att rädda dem och om det finns personer med evakueringsfärdigheter på plats och om det går att tillräckligt fort få tag på redskap som behövs. Personalen bör även regelbundet genomföra utrymningsövningar (t.ex. en gång per år).

Särskilt viktigt är det att vara förberedd så att man i en evakueringssituation tillräckligt fort kan tillkalla räddningsmyndigheterna. Omständigheter som måste beaktas är långa avstånd samt vilka möjligheter räddningsmyndigheter och akutvårdare har att ta sig till platsen. En säker utrymning kan inte betraktas som en uppgift för enbart räddningsmyndigheterna.

I planering och förberedelser för en evakuering måste även väderleken beaktas. I synnerhet vintertid kan extrema förhållanden kräva att en utrymning av en simhall eller bassängområdet i ett badhotell ska kunna genomföras så att personerna förflyttas till utrymmen inomhus.

Det är också skäl att vara förberedd för människors beteende i en nödsituation. Saklig täckande information som ges utan dröjsmål förebygger ett eventuellt panikutbrott. I evakueringsplanen och i fråga om utrustningen på platsen bör hänsyn tas till hur stora grupper som effektivt kan underrättas om situationen och ges anvisningar så att behovet av olika språk tillgodoses.

Allmänna säkerhetsmärkningar för förhindrande av olyckor, brandbekämpning, hälsofaror och nödutrymning visas till exempel i standarden

- SFS-EN ISO 7010 Symboler och tecken. Färger och tecken för säkerhet. Registrerade säkerhetssymboler.

Säkerhetssymbolerna i standarden är avsedda för objekt som medför olycksrisker för människor.

8 Upplysningar avsedda för besökare

8.1 Allmänt

Verksamhetsutövaren ska *på ett tydligt och begripligt sätt ge – samtliga besökare alla behövliga upplysningar, så att de kan bedöma – de faror som hänför sig till konsumenttjänsterna* (9 § 1 mom. i KoSäL). Verksamhetsutövaren ska informera om alla behövliga anvisningar för användning av och aktiviteter hos simhallen samt varningar och andra liknande uppgifter som hänför sig till bekämpning och förebyggande av fara vid simhallbesök. Upplysningarna får inte vara osanna med tanke på säkerheten, inte heller vilseledande eller bristfälliga.

I statsrådets förordning om uppgifter som ska lämnas om konsumtionsvaror och konsumenttjänster föreskrivs närmare om hur uppgifter ska lämnas. I förordningens 10 § föreskrivs närmare om hur sådana förhandsuppgifter ska lämnas som är nödvändiga för förebyggande av fara som en konsumenttjänst kan medföra för hälsa eller egendom Dessa upplysningar omfattar bland annat krav och begränsningar som gäller konsumentens hälsotillstånd, nödvändiga anvisningar om förfaringssätt och uppförande, tillvägagångssätt i eventuella nödsituationer samt den person eller personal som ansvarar för säkerheten.

Förordningen om uppgifter som skall lämnas om konsumtionsvaror och konsumenttjänster föreskriver i 11 § att upplysningarna ska vara tydliga och begripliga. Tjänsteleverantören *skall dessutom ta hänsyn till konsumenternas förtrogenhet med tjänsten i fråga, deras förmåga att ta till sig instruktioner samt, vid behov, de behov som specifika grupper av deltagare kan ha* (förordningen om uppgifter som skall lämnas 11 § 1 mom.). I praktiken innebär detta att verksamhetsutövaren ska kunna bedöma besökarnas kulturbakgrund och speciella besökargrupper (t.ex. barn, äldre personer och personer med nedsatt rörelseförmåga) behov.

Verksamhetsutövaren måste i enlighet med sin omsorgsplikt känna sina tjänster och kunna bedöma vilka uppgifter som behövs med tanke på besökarnas säkerhet. Tjänster som står till buds samt förhållandena på platsen ska beskrivas så väl för besökarna att de kan uppskatta sin egen förmåga och sina möjligheter att pröva på dem. Verksamhetsutövaren ansvarar för att konsumenterna får all information som är relevant med tanke på säkerheten och att de är medvetna om de risker som hänför sig till tjänsten. I säkerhetsdokumentet ska antecknas vilka upplysningar som ges till dem som deltar i verksamheten samt till andra besökare och hur informationen förmedlas.

Uppgifterna skall lämnas skriftligen, om inte det av särskilda skäl är mer ändamålsenligt att lämna informationen i annan form (förordningen om uppgifter som skall lämnas 11 § 2 mom.). I simhallar är det ofta behövligt och ändamålsenligt att förutom skriftliga anvisningar använda meddelanden i bildform samt symboler (se punkt 9.2 i denna anvisning). Inga språkliga krav på de upplysningar som ska förmedlas har direkt föreskrivits i fråga om konsumenttjänster Verksamhetsutövaren är ansvarig för att upplysningarna förmedlas på (sådana) språk som kundgrupperna förstår.

I säkerhetsdokumentet ska antecknas vilka upplysningar som ges till dem som deltar verksamheten samt till andra besökare och hur informationen förmedlas.

I denna anvisning ges några exempel på behövliga upplysningar som ska ges bland annat i kapitel 10 som beskriver olika konstruktioner. Verksamhetsutövaren är ansvarig för att upplysningarna ges liksom även för att dessa är tydliga och begripliga. Verksamhetsutövaren måste i enlighet med sin omsorgsplikt känna sina tjänster och kunna bedöma vilka uppgifter som är relevanta och behövliga med tanke på besökarnas säkerhet.

Förutom denna anvisning har Tukes sammanställt en anvisning om upplysningar som ska lämnas om konsumtionsvaror och konsumenttjänster. Där behandlas upplysningar som ska lämnas om konsumenttjänster mer utförligt.

8.2 Skyltar, märkningar och säkerhetsanvisningar

På skyltar och varningsmärken är det bra att använda enkla och allmänt kända bildsymboler som är lätta att upptäcka. I princip ska på detta område allmänt kända, i mån av möjlighet på internationell nivå vedertagna symboler och andra meddelanden i bildform användas. Skyltarna ska även lämpa sig för specialgrupper som varken behärskar finska eller svenska.

Symbolerna ska vara tillräckligt stora, eftersom besökarna inte alltid kan använda glasögon i simhallen. Detta ska beaktas i färgläggningen av texter och symboler liksom även i fråga om deras storlek och placering.

Säkerhetsanvisningar och ordningsregler bör vara placerade så att de tydligt kan ses av besökarna, till exempel vid kassan, på entréhallens eller simhallens anslagstavla. Dessutom rekommenderas det att anvisningar och regler hängs upp i omklädningsrummen och bassängområdet. De bör likaså finnas att tillgå på simhallens webbplats.

9 Konstruktioner

9.1 Allmänt

Enligt förordningen om säkerhetsdokument ska i dokumentet bland annat redogöras för konstruktioner som används i verksamheten. Dessutom ska kraven på konstruktionernas service och underhåll antecknas i säkerhetsdokumentet.

I lokaler och rum ska sådana ytmaterial användas som är säkerhetsfrämjande, hygieniska, korrosionsbeständiga och lätta att rengöra. Av säkerhetsskäl får det i bassängavdelningens golv inte finnas andra öppningar än de som behövs för att tillåta avrinning av vatten samt serviceluckor som inte kan undvaras.

Konstruktionernas säkerhetsaspekter och byggnadstekniska detaljer (t.ex. val av byggnadsmaterial) kan diskuteras med byggnadstillsynsmyndigheterna som övervakar byggverksamheten.

Alla massagestationer, speciella vatteneffekter och liknande anordningar ska kunna stoppas omedelbart med hjälp av ett nödstoppreglage. Nödstoppreglaget ska vara ändamålsenligt placerat och lätt att få syn på, till exempel i kontrollrummet.

9.2 Galler och skyddskonstruktioner

I rummen får inga lösa galler användas. Locken på golvbrunnar och avrinningsöppningar ska hållas stadigt på plats. Skydd som monterats för att skydda besökarna ska fästas så att de inte kan lösgöras utan verktyg.

Skvalprännornas skyddsgaller måste likväl enkelt kunna lösgöras med tanke på städningen. Skvalprännornas skyddsgaller och deras fästen måste i sin helhet vara sådana att gallret inte ger efter eller lossnar till exempel då man stiger på det.

Efter att service- och underhållsarbeten utförts gäller det att se till att galler och golvbrunnar samt luckor till andra avrinningsöppningar ordentligt sätts tillbaka på sina platser. Likaså ska skvalprännornas skyddsgaller efter slutförd städning ordentligt sättas tillbaka på sina platser.

9.3 Vassa hörn och utskjutande delar

Ytmaterial och konstruktionsdetaljer som utsätts för beröring får inte ha vassa hörn eller utskjutande delar. Hörnen bör ha en rundning vars radie mäter minst 3 mm.

Utskjutande delar bör undvikas, då de utgör en fara för besökarna som kan fastna i dem och skada sig.

9.4 Halka och ytmaterial

Golvytornas material i bassängavdelningen ska vara sådant att det minskar risken för halkning. Lämplig friktionskoefficient μ för våt golvyta är $0,7 < \mu < 0,8$. Det får inte bildas vattenpölar på golvet, men å andra sidan får golvets lutning (fall) inte vara för stor på grund av fara för halkning. Som maximalt fall för gångleder, bassängkanter och duschrumbetraktas 2 %.

Anvisningar för bestämning av halhet och val av lämpliga ytmaterial får man till exempel från följande källor:

- Standard SFS-EN 13451-1: Swimming pool equipment. Part 1: General safety requirements and test methods. Simbassängstillbehör. Del 1: Allmänna säkerhetskrav och provningsmetoder.

- Halhet hos golvytor belagda med plattor i simhallar. Tammerfors tekniska universitet. Institutionen för byggnadsteknik. Konstruktionsteknik. Forskningsrapport nr 144. 2009.
- Anvisning för förebyggande av halka på golv i simhallar och badhotell. Tammerfors tekniska universitet. Institutionen för byggnadsteknik. Konstruktionsteknik. Forskningsrapport nr 145. 2009.

I många bassängavdelningar finns en ramp för nedstigning i vattnet. Rampen används bl.a. av äldre, personer som självständigt rör sig med rullstol och ledsagare eller biträden när de hjälper personer med starkt nedsatt rörelseförmåga i rullstol ner i vattnet. En viss risk för halkningsolyckor hänför sig alltid till användning av en ramp. En ramp som är avsedd för rullstol ska ha en lutning på högst 8 % eller 1:12,5 och ha ledstänger på vardera sidan. Dess beläggning ska dessutom vara uppruggad.

Bassängens botten får inte vara hal. Hurdant halkskydd det behövs och hur sträv botten ska vara är beroende av bottenens lutning. I detta sammanhang ska i synnerhet personer med nedsatt rörelseförmåga beaktas.

Vågrät botten ska vara uppruggad till ett djup av minst 0,8 m under vattenytan. På så sätt minskas risken för halkolyckor. Om en person faller omkull i vatten som är djupare än 0,8 m är risken för skador mindre. Om bassängens botten är sluttande, krävs det att den är uppruggad ända till 1,35 meters djup.

Bastulavar och andra trappstegs- eller golvkonstruktioner ska vara av material som minskar risken för halkolyckor.

9.5 Färger

Ytmaterial i ljusa färger ger mera ljus. Verksamheten underlättas av att olika ytor och konstruktioner skiljs åt med färger av olika ljushetsgrad. Tillräcklig belysning, ljusa ytor och kontraster mellan byggnadsdelar och utrustning gör det lättare att röra sig och klara sig i tvättrummet och bassängavdelningen (gäller i synnerhet personer med nedsatt syn utan glasögon).

Vinklar under vattenytan (t.ex. i trappor eller avsatser) ska från vattenytan till 1,2 meters djup tydligt markeras med olika färger så att de skiljer sig från omgivningen. Dessutom ska en tydlig ändring av bottenprofilen, som en brant övergång till ett större djup, markeras med en annan färg oavsett bassäng- och vattendjup. Exempelvis bör bassängkanten markeras med ett skvalpgaller eller med plattor i annan färg.

9.6 Kontrollrum, övervakningsplats och effektivare övervakning med hjälp av kameraövervakning

Från kontrollrummet eller övervakningsplatsen ska man ha fri sikt över bassängerna.

Genom kameraövervakning kan övervakningen effektiveras i synnerhet på sådana ställen som inte kan ses från kontrollrummet eller övervakningsplatsen (t.ex. botten i en djup bassäng). Inte ens det mest avancerade ka-

meraövervakningssystem kan ersätta en person som badvakt. Därför måste det alltid finnas badvakt med tillräcklig utbildning på plats i bassängområdet.

Kameraövervakning ska ordnas så att det inte uppstår skuggområden. Den bild som kameran förmedlar ska vara tillräckligt tydlig för effektiv övervakning. Detta förutsätter att apparaturen är av tillräckligt god teknisk kvalitet och att den är driftsäker under en längre tid. Kamerorna ska riktas så att man har uppsikt över området och objekt som är viktiga att övervaka på ett sådant sätt att även bassängens botten kan övervakas.

En effektiv kameraövervakning förutsätter dessutom att bilden oavbrutet iakttas. Bevakningen av övervakningsmonitorerna får inte störa övervakningen av de andra bassängerna. Största delen av arbetstiden för den person som kontinuerligt bevakar bildskärmen åtgår till denna uppgift. I receptionen i entréhallen till ett hotell är det inte ofta man har möjlighet att med tillräcklig uppmärksamhet följa en bild som förmedlas från bassängområdet.

En verksamhetsutövare som använder kameraövervakning måste i sin verksamhet beakta de krav som ställs i personuppgiftslagen (523/1999). Det skall finnas ett meddelande om kameraövervakningen vid simhallens ytterdörr, kassan eller någon annan synlig plats, såsom personuppgiftslagen förutsätter. Om kameraövervakning med inspelning används i simhallen, är var och en som upprätthåller en simhall registeransvarig enligt personuppgiftslagen och därför skyldig att upprätta en registerbeskrivning enligt 10 § i personuppgiftslagen. Inspelningarnas förvaringstid påverkar inte skyldigheten att tillämpa personuppgiftslagen.

Förhållandena i kontrollrummet ska uppfylla kraven i arbetarskyddslagen så att hänsyn bland annat tas till tillräcklig ventilation, rymlighet och belysning.

Vid planeringen och utförandet av ventilationen ska man eftersträva en temperatur på +21-+25°C och en luftfuktighet på 30-70 procent. Temperaturen och fuktigheten i kontrollrummet får varken vara för låg eller för hög i relation till motsvarande förhållanden i bassängområdet.

9.7 Stegar, trappstegar och trappor

Stegarnas, trappstegarnas och trappornas steg ska vara vågräta ytor (inte rörformade). Stegens kanter ska vara rundade och ytan sådan att den minskar risken för att halka.

Trappstegar och trappor bör ha ledstänger på båda sidorna. Det är att rekommendera att ledstångerna vid stegar, trappstegar och trappor ska nå 750–950 mm ovanför bassängkanten.

9.8 Räckan på trappor, avsatser och ramper

Ett räcke är en konstruktion som i första hand fungerar som skydd mot fall (leder besökarna) och som stöd för att underlätta framkomligheten i trappor, på avsatser och på ramper. Ett räcke ska ha en sådan diameter att det är lätt att greppa och få stöd av det.

Ledstänger som till exempel förhindrar tillträde till ett visst område kan vara löstagbara. Det rekommenderas inte att rep används som ledstänger.

9.9 Ledstänger i bassängen och under vattnet

Ledstången är en konstruktion som man kan greppa och hålla i och som är avsedd att göra det lättare att ta sig ner i bassängen och upp ur den. Ledstången fungerar som ett stöd som gör det lättare att gå i avsatser och på ramper. Med ledstång kan också avses stänger i bassängen avsedda för vattengymnastik eller terapiverksamhet.

Lämplig genomsärning (diameter) för ledstänger är 25–50 mm. Detta mått gäller också för ledstänger under vattenytan.

Ledstänger för dem som rör sig i vattnet, simundervisning och vattengymnastik ska insänkas i bassängens vägg så att ledstången inte skjuter ut över lodlinjen från bassängkanten. Som säkert avstånd mellan ledstången och väggen betraktas ca 30 mm. Det förhindrar att t.ex. fötter fastnar mellan bassängväggen och ledstången.

När ledstänger, stegar, trappstegar och trappor planeras och byggs ska specialgruppers behov beaktas. Det kan finnas besökare hos specialgrupperna som har svårt att hålla i en ledstång på 30 mm avstånd från väggen. I terapi- och specialbassänger och liknande, i vilka till exempel vattengymnastik brukar ordnas, kan ledstångens avstånd till väggen överstiga 30 mm. I fråga om specialbassänger och specialgrupper betraktas högst 45 mm avstånd från väggen som ett lämpligt säkerhetsavstånd.

Bassängens besökare ska underrättas om och varnas för en ledstång på större avstånd från väggen (över 30 mm) så att faran för att fastna och råka ut för en olycka kan undvikas. Varningarna kan till exempel förmedlas med hjälp av tydliga bilder och symboler som är lätta att förstå. Dessutom ska barngrupper i dessa bassänger ägnas särskild handledning och övervakning.

Anvisningar om konstruktionen av stegar, trappstegar och trappor finns bl.a. i standarden

- SFS-EN 13451-2: Swimming pool equipment. Part 2: Additional specific safety requirements and test methods for ladders, stepladders and handle bends. Simbassängstillbehör. Del 2: Kompletterande säkerhetskrav och provningsmetoder för stegar, trappstegar och ledstänger

De avstånd mellan ledstänger och vägg som anges i standarden avviker från de avstånd som anges i denna anvisning. Som säkert avstånd mellan ledstången och väggen betraktas 30 mm och i undantagsfall 45 mm även på RT-kortet RT 97-10839 Simhallar och rekreationsbad. Ett 45 mm avstånd från väggen till ledstången anges dessutom i undervisnings- och kulturministeriets publikation om idrottsplatser 106 *Esteettömät sisällikuntatilat* (Tillgängliga lokaler för inomhusmotion). På grund av det ovan sagda samt för att säkerheten ska kunna garanteras rekommenderas det att de avstånd som anges i anvisningen iakttas.

9.10 Specialbassänger

Vågbassäng

Vågbassängen är en simbassäng i vilken vågor genereras maskinellt. En vågbassäng ska ha varningsljus och ljudsignaler som kopplas på innan våggeneratoren startas. Då kan de besökare som vill avlägsna sig innan det uppstår vågor göra det tryggt och säkert.

Medan våggeneratoren är i gång ska övervakaren på platsen hålla läget under uppsikt. Längs vågbassängens kanter ska det för besökarna finnas tillräckligt många trossar att greppa. Besökarna ska t.ex. genom övervakning hindras från att hoppa eller dyka ner i bassängen medan våggeneratoren är i gång.

Våggeneratoren ska vara försedd med ett nödstoppsreglage. Nödstoppsreglaget ska placeras på ett ändamålsenligt ställe där man lätt får syn på det. Reglaget ska omedelbart kunna manövreras av övervakaren. Reglaget kan till exempel placeras i kontrollrummet.

Omställbar bassäng

Botten i en omställbar bassäng kan höjas och sänkas, eller bassängen kan ha en flyttbar mellanbro, med vilken bassängen kan indelas i olika områden. När bottenhöjden ändras eller bron flyttas får ingen befinna sig i bassängen. Den som sköter driftsanläggningen för botten eller bron ska ha fri sikt över bassängen. Driftsanläggningen bör ha ett s.k. dödmansgrepp (den som använder driftsanläggningen måste hela tiden hålla rörelsen i gång, dvs. botten slutar att röra sig, om han lösgör sitt grepp från driftsanläggningen)

Om den höj- och sänkbara botten är öppen i ena änden, får ingen besökare tillåtas komma in under botten. Det kan förhindras t.ex. med en separat mellanbro eller med en skiva eller ett släpplan från den rörliga mellanbotten till bassängens botten.

Hoppbassängen

Hoppbassängens djup, längd och bredd bestäms utifrån trampolinens eller hoppställningens höjd. För en bassäng med trampolin eller hoppställning bör djup, längd och bredd bestäms utifrån anvisningarna i standarden SFS-EN 13451-10. Djupet i nya hoppbassänger ska vara 3,8-5,0 m beroende på trampolinens eller hoppställningens höjd.

Hoppturerna ska ordnas på ett säkert sätt, t.ex. så att det finns en övervakare som fördelar hoppturerna. Om hoppbassängen finns i anslutning till en annan simbassäng, ska det område som behövs när man hoppar eller dyker avspärras så att andra besökare inte kan komma in på området. Det kan göras t.ex. med banavskiljare eller andra konstruktioner och/eller övervakning. Om hopptornets användning inte kan övervakas, ska tillträde till tornet förhindras. Det skall vara möjligt att avspärra de olika våningarna i hopptornet med räcken eller andra ändamålsenliga spärrar (t.ex. rep eller kedja).

Räckena i hopptornet skall nå upp till minst 1 meters höjd från den nivå där man kan stå. Räckena skall vara konstruerade på ett sådant sätt att det inte är möjligt att klättra på dem. Räckena som hindrar klättring är till exempel skydds- och säkerhetsräcken samt heltäckande skyddsvägg.

Undervisningsbassäng

Djupet i en undervisningsbassäng för barn får vara höst 0,9 m. Djupet i en undervisningsbassäng avsedd för vuxna får vara högst 1,5 m.

Om simhallen inte har en särskild undervisningsbassäng, ska lämpliga områden i bassängavdelningen avgränsas enligt rekommendationerna ovan när undervisning pågår.

Flerfunktionsbassäng

I bassänger med olika slags vatteneffekter (t.ex. vattenmassage, vattenfall, motströmning, kraftig alstring av luftbubblor) ska det finnas tillräckligt många ledstänger eller annat man kan gripa tag i.

För omedelbar avstängning av vatteneffekterna ska det finnas ett reglage. Nödstoppsreglaget ska placeras på ett ändamålsenligt ställe som det är lätt att få syn på. Reglaget ska omedelbart kunna manövreras av övervakaren. Reglaget kan till exempel placeras i kontrollrummet.

9.11 Vattenrutschbanor

Vattenrutschbanor kan finnas både inomhus och utomhus. Vattenrutschbanor ska övervakas såväl vid startpunkten som vid ändpunkten. Små vattenrutschbanor i samband med barnbassänger utgör ett objekt för övervakningen av barnbassängerna. Startområdet för större vattenrutschbanor kan övervakas med kamera eller med ett tursystem i likhet med trafikljusen. Även vid utgången av området kan kameraövervakning användas. Då det behövs ska det finnas övervakare på plats. Om det inte är möjligt att övervaka vattenrutschbanan, ska tillträde förhindras med till exempel räcken eller rep.

Vid vattenrutschbanorna ska skyltar med symboler sättas upp. Vid varje vattenrutschbana ska åtminstone följande upplysningar meddelas:

- rutschbanans typ (lätt, medelsvår eller svår),
- begränsningar för besökare (t.ex. åldersgräns, längd- eller viktgränsning),
- vattendjupet vid slutpunkten,
- uppmaning att dra sig åt sidan omedelbart efter att man kommit igenom banan,
- anvisning för säker och tillåten kroppsställning (t.ex. åk sittande med blicken i färdriktningen).

Skyltarna ska vid behov även informera om andra bestämmelser som gäller vid användning av rutschbanan (t.ex. använd simring), om förbud (förbudet att åka med huvudet före, förbudet att springa i trappan), om varningar (eventuell luftfärd vid åkning) och om anvisningar (förbudet att gå upp på rutschbanan innan föregående åkare har lämnat slutpunkten av banan).

Stegen upp till vattenrutschbanan ska ha ledstång på vardera sidan. Trappstegen ska vara flata, kanterna rundade och trappstegens yta halksäker. Ovanför trappan ska det finnas en avsats där man kan vänta på tillträde till startavsatsen. För avsatsen där man väntar på sin tur rekommenderas en längd på minst 0,5 m. Platsen ska dessutom ha ett skyddsräcke som är 1 m högt och som man inte kan klättra i. Även startavsatsen ska ha ett lika högt skyddsräcke. Startavsatsen ska vara konstruerad så att besökaren inte direkt kan skjutas ut på banan av personer som trycker på bakifrån.

Rutschbanans ytor ska vara släta och sammanhängande utan skarvställen. Fogarna får inte orsaka skador på åkaren som t.ex. hjärnskakning, skråmor eller sår. Hörn och kanter ska vara rundade, kanterna på öppningar och hål ska vara skyddade. Rutschbanans kanter ska vara så konstruerade att åkaren inte når delar på utsidan av banan. Åkaren ska hållas i rutschbanan hela vägen ner och åkningen försiggå på ett säkert sätt.

Slutänden av rutschbanan ska bidra till en åkning i säkerhet (t.ex. genom att minska hastigheten). En vattenrutschbana kan även vara byggd med en uppbromsande del som stoppar åkaren helt och hållet före slutänden av banan. Vattendjupet vid slutänden av banan bestäms av den höjd från vilken åkaren når vattenytan.

En åkare som kommer till slutänden av banan får inte nå väggarna eller törna mot andra åkare. Åkarna och de som redan avverkat rutschbanan och lämnar bassängen får inte använda gångbanor som korsar varandra. Om två rutschbanor utmynnar på samma sida av bassängen ska banorna lämnas åt motsatt håll. Detta ska vara tydligt utmärkt.

Mer information om vattenrutschbanors säkerhetskrav och tekniska bestämmelser om planering, kalkyler och provning finns bl.a. i standarderna

- SFS-EN 1069-1:en: Water slides. Part 1: Safety requirements and test methods. Vattenrutschbanor. Del 1: Säkerhetskrav och provningsmetoder samt
- SFS-EN 1069-1/AC:en: Water slides. Part 1: Safety requirements and test methods.

Mer information om vattenrutschbanors bruksanvisningar, anvisningar om funktion och underhåll, behövliga dokument samt anvisningar för idrifttagning samt tilläggsinformation finns bland annat i standarden:

- -SFS-EN 1069-2:en: Water slides. Part 2: Instructions. Vattenrutschbanor. Del 2: bruksanvisning. Standard SFS-EN 1069-2: Bilder: Vattenrutschbanor. Del 2: Bruksanvisningen innehåller symboler som används för vattenrutschbanor.

9.12 Vattenutlopp och tömningsventiler i bassänger

I princip ska alla vattenutlopp planeras så att besökare inte kan fastna eller av misstag hamna i kläm i dem. Risker att fastna i vattenutloppen påverkas bland annat av styrkan i utloppens sugkraft. Standarden SFS-EN 13451-3:en: Swimming pool equipment. Part 3: Additional specific safety requirements and test methods for inlets and outlets and water/air based water leisure features. Simhallstillbehör. Del 3: Tilläggskrav och provningsmetoder i fråga om säkerheten då det gäller tillförsel- och utloppsventiler samt luft- och vatteneffekter behandlas bland annat i samband med säkerhetsaspekter som gäller utsugningsventiler för vattentömning. I enlighet med standarden fastställs vattnets högsta tillåtna strömningshastighet i utsugningsventilen till $\leq 0,5$ m/s.

För att undvika risken att fastna ska man i första hand ty sig till mekaniska lösningar. Mekaniska sätt är bland annat montering av skydd framför vattenutloppen. Skydden kan bestå av stora eller välvda galler, en propp eller ett (sådant) utsugningsrör som är försett med många hål. Meningen är att en person inte ska råka ut för att med någon kroppsdel helt och hållet täcka utsugningsventilen som i så fall med ett kraftigt undertryck suger fast kroppsdel. På vattenutloppen ska följaktligen monteras ett galler eller annat motsvarande skydd som förbättrar säkerheten. Gallret eller skyddet ska vid behov vara en sådan konstruktion vars demontering kräver ett verktyg.

På simbassängens vägg monteras även i regel en förgreningsventil till vilken bassängsugarens sugslang kopplas vid rengöring av bassängens botten. För att risken att någon ska fastna ska förhindras måste förgreningsventilen till bassängsugaren hållas stängd, när bassängsugaren inte är tillkopplad eller i användning. Personalen ska veta var avstängningsventilen finns. Alternativt ska förgreningsventilen till bassängsugaren kunna stängas med en propp som fästs med ett verktyg, då ventilen inte används.

Det ska finnas ett nödstoppsreglage med hjälp av vilket de pumpar som aktiverar vattenutloppen och förgreningsventilen till bassängsugaren omedelbart kan stängas av. Nödstoppsreglaget ska placeras på ett ändamålsenligt ställe där man lätt får syn på det. Reglaget ska omedelbart kunna manövreras av övervakaren. Reglaget kan till exempel placeras i kontrollrummet. Dessutom ska det i den cirkulationspump som driver utsugningsventilen finnas en backslagsventil som hindrar en återströmning av bassängvattnet till följd av att pumpen stängs av.

Närmare anvisningar finns i följande standard:

- SFS-EN 13451-1:en: Swimming pool equipment. Part 1: General safety requirements and test methods. Simhallstillbehör. Del 1: Allmänna säkerhetskrav och provningsmetoder.

9.13 Bassängens djup och hopp från bassängkanten

Vattendjupet i olika delar av bassängen samt bassängens nivåskillnader ska tydligt utmärkas och meddelas. Om bassängens botten till exempel inte är vågrät, ska det i kanten av bassängen finnas en profilbild av bassängens bottenform där måtten på djupen i bassängen anges. Besökarna ska alltid veta vilka delar av bassängen de tryggt kan använda.

Att hoppa i vattnet från bassängkanten ska vara förbjudet, om det kan medföra fara för hopparen själv eller andra av bassängens besökare. Det område där det är tryggt att hoppa ner i bassängen ska vara tydligt markerat. Likaså ska det område vara markerat, där det inte är tryggt att hoppa ner i bassängen eller där det är helt och hållet förbjudet. Ett förbud mot hoppning kan förutom med utmärkning till exempel förstärkas med ett räcke som markerar det område där besökarna får röra sig.

Ett tryggt vattendjup på ett ställe där det är tillåtet att hoppa i anses vara minst 1,8 m. Där vattendjupet är mindre, från startpallar eller kortänden kan hoppning tillåtas i simtävlingar och träning under ledares eller tränares överinseende.

10 Motionstjänster som tillhandahålls i simhallar

10.1 Allmänt

Verksamhetsutövaren kan utifrån sin egen riskbedömning tillåta olika slags motionsaktiviteter såsom babysim, fridykning, simskola, handledd gymnastik eller undervattensrugby i simhallen. De motionstjänster som erbjuds i simhallen får emellertid inte leda till att den allmänna säkerheten i simhallen äventyras. Verksamhetsutövaren ska utfärda nödiga säkerhetsanvisningar för den motionstjänst som erbjuds. Detta gäller alla de motions-tjänster som erbjuds i simhallen. Både den som anordnar motionstjänsten och den som deltar i verksamheten måste följa de säkerhetsanvisningar som ges av personalen.

Motionstjänsten, t.ex. handledd gymnastik, fridykning, babysim, simskola eller UV-rugby kan försiggå inom eller utanför simhallens öppettider. Motionsverksamheten ska försiggå på den plats som enkom anvisats för den. Detta ska beaktas i synnerhet då simhallen är öppen för allmänheten.

Verksamhetsutövaren ska ge simövervakarna klara instruktioner för motionstjänstens del. Bedömningen av motionstjänstens säkerhet är i slutändan en uppgift för den övervakare som under sitt arbetsskift följer verksamhetsutövarens instruktioner. Då simhallen är öppen för allmänheten får badövervakningen inte störas av

motionstjänster. Ytterst måste en motionstjänst förbjudas eller avbrytas, om säkerhetssituationen kräver det eller tjänsten äventyrar en effektiv badövervakning.

Verksamhetsutövaren ska bland annat observera följande omständigheter i bedömningen om huruvida tillstånd för motionstjänster ska beviljas:

- lämpliga veckodagar och klockslag för verksamheten,
- för vem och på vilka villkor verksamheten tillåts
- hur utövare ska instrueras innan tillstånd ges (bl.a. anmälan hos badvakten, förbud mot att träna ensam, genomgång av säkerhetsanvisningarna samt i vilka situationer träningen ska avbrytas).
- Övningsplats och märkning av platsen, vid behov ska annan användning av platsen förbjudas medan träningen pågår (t.ex. så att området avgränsas med flytande banavskiljare),
- behövliga varningsmärken som underrättar andra besökare om träningen (andra simmare ska tydligt varnas för pågående träning),
- antal badvakt under övningarna (eventuell intensifiering av övervakningen),
- antal andra simmare (i synnerhet barn och unga) under pågående träning.

10.2. Fridykning i simhallen

Situationer som är förknippade med särskilt stor risk när det gäller fridykning uppkommer när en person som inte är insatt i grenen och dess säkerhetsbestämmelser ensam företar fridykningar och övningar i att hålla andan utan att vara tillräckligt utbildad och utan säkerhetsdykare. I sådana tilltag ska personalen ingripa. Grenförbundets säkerhetsanvisningar för fridykning utgår från att fridykarna i par svarar för säkerheten i varandras prestationer. I anslutning till simhallar kan det gå för sig att utöva fridykning förutsatt att säkerhetsfrågan kan lösas.

Med fridykning avses en form av dykning som är mer krävande än dykning i samband med vanlig simning. Fridykning är bland annat:

- dykningar av mer än 25 meters längd,
- serier av ett flertal långvariga dykningar (även längden är 25 meter eller kortare),
- långvariga serier av dykningar längs bassängbotten eller
- övningar i att hålla andan på botten av bassängen eller flytande vid vattenytan.

Fridykningsutövare ska anmäla sig för badvakten och av badvakten få övningstillstånd. Fridykare får inte träna ensamma, om de utför egentliga fridykningsövningar. Fridykningsutövare ska för badvakten tala om hur övningarna går till och hurdana säkerhetsarrangemangen är.

Simhallsövervakarens arbetsuppgifter får inte störas av att fridykningsövningar pågår. I fridykningsövningar ska deltagarna vara minst två, varav den ena fridykaren har tillräckliga kunskaper och i uppgift att övervaka den andras fridykning under hela utförandet.

Fridykningsverksamhet i simhallar, badhotell, friluftsbad och liknande inrättningar behandlas närmare i Finlands Simundervisnings- och Livräddningsförbunds anvisning, daterad 27.1.2009.

11 Vinterbadplatser som omfattas av simhalls- och badinrättningstjänster

I anslutning till en simhall kan det finnas en utebassäng som används som vak, eller en vinterbadplats av annat slag i ett naturligt vattendrag. Då en vinterbadplats hör ihop med en simhall eller en badinrättning på så sätt att simhallens besökare eller badhotellets gäster även besöker vinterbadplatsen, betraktas den som en simhalls- eller badhotelltjänst. Den instans som i anslutning till sin simhall eller sitt badhotell erbjuder vinterbad ansvarar för hela tjänsten, även för vinterbadplatsens säkerhet, underhåll och kontroller av byggnader, konstruktioner, anordningar, gångvägar och tillbehör samt städning av vinterbadplatsen och dess område.

Vinterbadplatsens tjänsteleverantör berörs likaså av skyldigheten att avfatta sådant säkerhetsdokument som avses i 6–7 § i KoSäL. Då vinterbadplatsen omfattas av simhallens eller badinrättningens tjänster, kan tjänsternas säkerhetsdokument kombineras. Vid behov ska en skild person utses till att ansvara för upprätthållande av vinterbadplatsen.

Simhallens eller badanläggningens tjänsteleverantör ansvarar även för övervakningen av den vinterbadplats som erbjuds på samma sätt som för övervakningen av de andra bassängerna. Övervakningen av en vinterbadplats som erbjuds som en simhalls- eller badinrättningstjänst ska åtminstone ordnas i form av kameraövervakning. Det ska finnas kameror både på vinterbadplatsen (bryggan och vaken) och i början av gångvägen till vinterbadplatsen, så att badvakten kan följa de personer som beger sig dit. Bildskärmarna ska placeras i kontrollrummet och vid behov på andra ställen (t.ex. kassan eller bassängområdet), så att de kan följas oavbrutet. Kameraövervakning förutsätter en klar och tydlig bild, vilket bland annat ska beaktas i fråga om vinterbadplatsens belysning. Belysningen ska vara så bra att händelserna på vinterbadplatsen ska kunna följas med kameraövervakning även i mörkret. Om vinterbadplatsen till exempel vid någon tidpunkt inte kan övervakas, ska den stängas och simhallens besökare eller badhotellgästerna hindras från att ta sig till området. Det är att rekommendera att tillträde till vinterbadplatsen från bassängområdet begränsas till vissa tidpunkter då övervakningen är effektiv.

Då besökare beger sig till vinterbadplatsen ska badvakten följa dem via bildskärmen eller direkt visuell kontakt. Simövervakarna ska vara medvetna om när vinterbadplatsen används och ska vid behov kunna hindra tillträde till vinterbadplatsen t.ex. genom att låsa dörren. Speciell uppmärksamhet ska fästas vid barnens säkerhet och det är viktigt att effektivt förhindra att barnen rymmer från bassängområdet och tar sig till vinterbadplatsen. För att övervakningen av vinterbadplatsen ska förverkligas på den nivå som förutsätts av omsorgsplikten är det skäl att något slags underrättelsesystem installeras, så att badvakten är medveten om att besökare är på väg till vinterbadplatsen. Exempelvis kunde den dörr som leder till vinterbadplatsen endast gå att öppna från kontrollrummet.

Räddningssituationer på vinterbadplatser kompliceras av många utmaningar såsom avståndet från simhallen till platsen samt kölden. Vinterförhållandena ska beaktas i fråga om badplatsens utrustning och räddningsred-

skap samt personalens färdigheter i första hjälpen och livräddning. På vinterbadplatsen ska det finnas en speciell räddningsväska med instrument och tillbehör för användning i kallt öppet vatten. Tillbehör som ska finnas på plats är åtminstone livboj, räddningsväst och kastlina. För större vinterbadplatser rekommenderas även en räddningsbåt.

Badvakten måste, då det gäller, omedelbart kunna ta sig till vinterbadplatsen. I övervakningen av vinterbadplatsen måste beaktas att badövervakningen i själva simhallen eller badhotellet inte får äventyras i ett läge där badvakten följer vinterbadplatsens händelser på bildskärmen eller måste bege sig till vinterbadplatsen. Badvakten ska behärska räddning vid kyla och övningar i räddning vid kyla ska hållas regelbundet.

Den som upprätthåller en vinterbadplats svarar även för handledning och instruktioner för säkerheten vid användning av vinterbadplatsen. Upplysningar och anvisningar som gäller vinterbadplatsens säkerhet får gärna placeras såväl på vinterbadplatsen som i simhallen på en plats där vinterbadare lätt får syn på dem. Anvisningarna ska finnas på en synlig plats och bland annat innehålla information om hur man kallar på hjälp. Verksamhetsutövaren är likaså ansvarig för säkerheten på den rutt som leder till badplatsen, t.ex. dess snöröjning samt sandning eller saltning. I anvisningarna för besökare kan dessutom anges en nedre åldersgräns för användning av vinterbadplatsen. Om kameraövervakning används för vinterbadplatsen, ska besökarna underrättas om detta med anslag på synlig plats.

På en vinterbadplats som erbjuds som en simhalls- eller badhotelltjänst borde det finnas en knapp som aktiverar ett larm eller annat signalsystem som i en nödsituation utan dröjsmål tillkallar badvakten. Räddning i öppet vatten utförs i första hand från brygga eller liknande plats med hjälp av ett kastredskap (livboj eller kastlina). Vid räddning i vak är det ytterst viktigt att omedelbart ringa allmänt nödnummer 112, så att räddningsdykare genast kan fås till platsen. Även för omedelbar avstängning av den pump som håller vaken isfri ska det finnas ett reglage för nödstopp såväl på vinterbadplatsen som i kontrollrummet. Nödstoppreglaget ska vara ändamålsenligt placerat och lätt att få syn på.

11.1 Vinterbadplatser som är fristående från simhallar och badinrättningar

Även sådana arrangemang kan förekomma, där vinterbadet är en helt och hållet fristående tjänst eller upprätthålls av en annan tjänsteleverantör än den som driver simhallen eller badinrättningen. Likväl har tjänsteleverantörerna kommit överens om att vinterbadplatsens besökare ska använda en del av simhallens eller badinrättningens utrymmen, t.ex. omklädningsrummen.

Om vinterbadplatsen är helt och hållet avskild från simhallens eller badinrättningens tjänster så att simhallens eller badinrättningens kunder inte har tillgång till vinterbadstjänsten, betraktas den som en separat tjänst och inte som en av simhallens eller badinrättningens tjänster i en bedömning av tjänsternas säkerhet. Vinterbadplatsen kan avskiljas från simhallens eller badinrättningens tjänster bl.a. så att vinterbadplatsens besökare har en skild nyckel som från bassängavdelningen ger dem tillträde till vinterbadplatsen, dit tillträde effektivt förhindras för dem som saknar nyckel. I detta fall betraktas vaken för vinterbad inte som en bassäng som omfattas av simhallens eller badinrättningens tjänster.

Om simhallen eller badinrättningen och vinterbadplatsen har olika verksamhetsutövare, men tjänsteleverantörerna sinsemellan har kommit överens om att t.ex. simhallens kunder kan besöka vinterbadplatsen, kan tjänsternas säkerhet inte betraktas som fullständigt separat. Om simhallens tjänsteleverantör även erbjuder sina besökare i simhallsavdelningen en möjlighet att använda en vak som upprätthålls av en annan aktör, ska simhallens tjänsteleverantör likväl försäkra sig om att detta inte medför någon fara. I praktiken innebär detta även sådan övervakning som beskrivs ovan, när simhallens besökare använder vaken. Likaså ska simhallens verksamhetsutövare se till att simhallens besökare även får alla nödvändiga upplysningar om användningen av vinterbadplatsen. Vaken betraktas som en av simhallens tjänster även om den upprätthålls av en annan aktör i egenskap av underleverantör. Å andra sidan är även den som tillhandahåller vinterbadstjänsten för egen del skyldig att i enlighet med 5 § i KoSäL svara för säkerheten hos den tjänst hen tillhandahåller. Vinterbadplatsen måste då beaktas i simhallens säkerhetsdokument, men även den som upprätthåller vinterbadplatsen måste upprätta ett säkerhetsdokument för sin tjänst.

Mer information om säkra vinterbadplatser, rutterna till dem samt deras konstruktioner, säkerhetstillbehör, elsäkerhet, anvisningar och handledningar finns att tillgå på Tukes webbplats www.tukes.fi. På webbplatsen finns även mer detaljerade anvisningar och säkerhetsråd för vinterbadare.

12 Belysning

En god och jämn belysning som inte bländar och olika färger på olika konstruktioner gör det lättare att röra sig i simhallen. Belysningen ska vara tillräckligt effektiv, relativt jämn och sådan att den inte bländar. På bassängområdet ska man försöka undvika direkt bländande ljus och bländande reflexer från vattenytan och bländande solljus. Bassängarmaturer under vattenytan gör belysningen jämnare och förebygger bländande reflexer från vattenytan. Det är viktigt att vattenytan lätt kan urskiljas.

13 Snygghet, hygien och rengöring av bassängerna

Städningen ska vara regelbunden och tillräcklig med hänsyn till antalet besökare så att en god hygienisk nivå uppnås och bibehålls och risken för halkningsolyckor förebyggs. Städredskapen, rengöringsmedlen, städmaskinerna och städmetoderna ska vara sådana att de inte medför fara för simhallsbesökarna.

Städredskapen, rengöringsmedlen och maskinerna förvaras i ett ändamålsenligt, låst utrymme som reserverats för dem. Städningen ska organiseras så att den kan pågå under simhallens hela öppettid och de egentliga tidpunkterna för städningen skall planeras så att städningen inte medför fara för simhallsbesökarna. Om städpersonalens arbetstid exempelvis är kortare än den övriga personalens, bör någon annan vid behov svara för städningen även vid en sådan tidpunkt då städpersonalen inte är på plats.

Då det gäller städning, hygien och renhet, ska dessutom hälsoskyddsaspekter och anknytande lagstiftning beaktas. Till exempel social- och hälsovårdsministeriets förordning om kvalitetskrav på och kontrollundersök-

ningar av bassängvattnet i simhallar och badanläggningar (315/2002) innehåller bestämmelser om bassängvattnets kvalitet och kvalitetsövervakning.

14 Tillstånd, anmälningar och försäkringar

Den som tillhandahåller simhalls- eller badinrättnings tjänster måste beakta de skyldigheter som föreskrivs i lagstiftningen, t.ex. anmälan om tillhandahållande av tjänsten eller ansökan om tillstånd för verksamheten. Verksamhetsutövaren ska vid behov bland annat:

- till polisen på den ort där tjänsten ska tillhandahållas lämna en anmälan som avses i 14 § i lagen om sammankomster (530/1999),
- upprätta en sådan räddningsplan för ett publikt evenemang som avses i 16 § i räddningslagen (379/2011) och lämna den för kännedom till den regionala räddningsmyndigheten inom den tidsfrist som föreskrivs i bestämmelsen,
- till kommunens hälsoskyddsmyndighet lämna en anmälan som avses i 13 § i hälsoskyddslagen (763/1994) om verksamheter som särskilt tas upp i lagen samt en anmälan i enlighet med 18 § om en anläggning som levererar hushållsvatten,
- till behörig tillståndsmyndighet lämna en ansökan som avses i 35 § i miljöskyddslagen (86/2000) om ämnen och utsläpp som särskilt nämns i lagen (t.ex. buller och avgaser),
- inhämta ett tillstånd hos ägaren/innehavaren till marken eller verksamhetsstället,
- beakta innehållet i lagen om privata vägar (358/1962).

Förteckningen ovan är inte fullständig, utan det åligger verksamhetsutövaren att ta reda på vilka anmälningar och tillstånd programtjänsten i fråga förutsätter och vilka de behöriga myndigheterna är.

Verksamhetsutövaren ska sörja för att de försäkringar tecknas som behövs för tjänsten. Lagstadgade försäkringar är till exempel personförsäkringar för personer i anställningsförhållande (pensions- och olycksfallsförsäkringar). Försäkringar rekommenderas likaså för lös egendom och fasta lokaler, om sådant omfattas av verksamheten. Att rekommendera är framför allt att man tar kontakt med sitt eget försäkringsbolag för en mer ingående diskussion om behovet av försäkringar för den egna verksamheten.

15 Regelbunden tillsyn över egenkontroll och driftkontroll

I simhallen är det skäl att hålla en skriftlig serviceplan tillgänglig som anger de objekt som kräver regelbundna kontroller (vad som ska servas och när). Sådana objekt är bland annat lokalerna inom bassängområdet, konstruktioner, anordningar, redskap för räddning och första hjälpen, simredskap och övrig rekvisita. Det rekommenderas att serviceplanerna införs i underhållsdboken.

Tidpunkten för den återkommande kontrollen samt kontrollens innehåll varierar enligt lokaler, konstruktioner, anordningar, tillbehör och annan rekvisita som används utifrån dessas typ, ålder, material, användargrupper

(t.ex. personer med nedsatt rörelseförmåga, äldre, spädbarn) samt utifrån användningsgraden. Dessa omständigheter måste beaktas i planeringen av underhållsdagboken där det är skäl att införa separata underhållsplaner för vart och ett objekt

Förutom återkommande underhållsåtgärder och kontroller ska bassängområdet kontrolleras varje dag. Driftkontroll innebär en oavbruten övervakning av förhållandena i bassängavdelningen samt säkerhetsnivån. För att uppfylla sin omsorgsplikt bör verksamhetsutövaren ägna sig åt driftkontroll varje dag åtminstone innan besökarna ges tillträde till lokalerna samt vid tidpunkten för den största kundtillströmningen.

Det rekommenderas att skriftlig dagbok förs över driftkontrollerna med anteckningar om den dagliga rutinkontrollen, antalet besökare samt tidpunkter för specialanvändning av bassängen (t.ex. babysim och terapigrupper). Dessutom är det skäl att anteckna driftstörningar i driftdagboken.

Kraven på vattenkvaliteten och övervakningen av denna regleras med separata bestämmelser i social- och hälsovårdsministeriets förordning om kvalitetskrav på och kontrollundersökningar av bassängvattnet i simhallar och badanläggningar (315/2002). Anvisningar om hur driftjournal ska föras utfärdas i tillämpningsguiden för bassängvattenförordningen (Bassängvattnets kvalitet och övervakning: kvalitetskrav på och kontrollundersökningar av bassängvattnet i simhallar och badanläggningar (315/2002). Social- och hälsovårdsministeriet, undervisningsministeriet samt Finlands Simundervisnings- och Livräddningsförbund rf. 8:e upplagan. 2008).

16 Övervakning som avses i konsument säkerhetslagen

För säkerheten i simhallen och dess användning ansvarar alltid tjänsteleverantören, dvs. verksamhetsutövaren.

Konsument säkerhetslagen är en subsidiär och komplementär allmän lag. Den tillämpas på alla konsumenttjänster till den del motsvarande säkerhetsdetaljer inte regleras i annan lagstiftning. Även om föreskrifter om en viss tjänst ingår i en annan lag, kan KoSäL dessutom tillämpas komplementärt.

Efterlevnaden av KoSäL kontrolleras av Tukes, Tullen och de myndigheter som enligt annan lagstiftning övervakar konsumenttjänster.

Konsument säkerhetsmyndigheterna granskar inte alla konsumenttjänster, utan tillsynen är riskbaserad och av stickprovskaraktär. Vid kontrollerna granskas en tjänst inte nödvändigtvis till alla delar, utan man koncentrerar sig i synnerhet på hur säkerhetsledningssystemen och egenövervakningen fungerar eller på redan kända missförhållanden.

Övervakning som utförs av konsument säkerhetsmyndigheterna är avgiftsfri för verksamhetsutövaren – med undantag av en inspektion som gäller iakttagande av sådant beslut som utfärdats med stöd av 34–42 och 44 §.

En inspektion av en konsumenttjänst utesluter inte till någon del verksamhetsutövarens ansvar för tjänstens säkerhet. Myndigheterna kan inte heller med stöd av KoSäL bevilja några godkännanden eller tillstånd.

17 Författningar, anvisningar och rekommendationer

17.1 Lagstiftning om konsumentssäkerhet

- Konsument säkerhetslagen (920/2011)
- Statsrådets förordning om säkerhetsdokument för vissa konsumenttjänster (1110/2011)
- Statsrådets förordning om uppgifter som skall lämnas om konsumtionsvaror och konsumenttjänster (613/2004)

17.2 Andra lagar och förordningar

- Personuppgiftslagen (523/1999)
- Lag om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn (504/2002)
- Lag om unga arbetstagare (998/1993)
- Lagen om tillsyn över arbetarskyddet och arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen (44/2006)
- Markanvändnings- och bygglagen (132/1999) samt föreskrifter och bestämmelser som utfärdats med stöd av lagen
- Räddningslagen (379/2011) och förordningen om räddningsväsendet (407/2011)
- Lag om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015)
- Hälsoskyddslagen (763/1994) och hälsoskyddsförordningen (1280/1994)
- Arbetarskyddslagen (738/2002)
- Social- och hälsovårdsministeriets förordning om kvalitetskrav på och kontrollundersökningar av bassängvattnet i simhallar och badanläggningar (315/2002)
- Social- och hälsovårdsministeriets förordning om den anläggningstekniska och bassängvattenhygieniska kompetens som krävs av den som arbetar i en simhall, badanläggning eller motsvarande anläggning och om testning av sådan kompetens (1350/2006)
- Strålskyddslag (592/1991)
- Statsrådets förordning om utredning av livsmedels- och vattenburna epidemier (1365/2011)
- Statsrådets förordning om maskiners säkerhet (400/2008)
- Statsrådets förordning om säker användning och besiktning av arbetsutrustning (403/2008)

Lagarna och förordningarna finns att tillgå till exempel i justitieministeriets och Editas författningsdatabank på nätet på adressen www.finlex.fi.

17.3 Material som hänför sig till simhallar (några exempel)

- Handbok i första hjälpen. Finlands Röda Kors. Kustannus Oy Duodecim. 2011.
- Tillgängliga lokaler för inomhusmotion. Undervisnings- och kulturministeriets publikation om idrottsplatser 106. 2013.
- Kloorin käytön turvallisuus vesilaitoksissa (Säker användning av klor vid vattenverk). Broschyr utgiven av Tukes . 2006. Finns att tillgå på Tukes webbplats www.tukes.fi.
- Kylpylöiden ja kuntoutuslaitosten allasosastojen asiakasturvallisuus (Kundsäkerheten i badanläggningars och rehabiliteringsanstalters bassängavdelningar). KUV/336/53/2007. Brev till badanläggningar och rehabiliteringsanstalter i Finland 23.1.2007.
- Anvisning för förebyggande av halka på golv i simhallar och badhotell. Tammerfors tekniska universitet. Institutionen för byggnadsteknik. Konstruktionsteknik. Forskningsrapport nr 145. 2009.
- Räddningsplanering: guide för företag och andra arbetsplatser. Räddningsbranschens Centralorganisation i Finland. 2013.
- Byggnaders strukturella säkerhet: http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Rakentaminen/Rakennuksen_turvallisuus/Rakenteellinen_turvallisuus.
- Webbplatsen för Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården: www.valvira.fi (information om bl.a. bassängvattnet).
- Webbplatsen för Finska dykarförbundet rf: www.sukeltaja.fi.
- Webbplatsen för Finlands Simundervisnings- och Livräddningsförbund rf: www.suh.fi.
- Checklista simhallar och badanläggningar.
- Checklista vattenrutschbanor.
- Kom till simhallen! Handbok för simhallsbesökare, simhallspersonal och organisationer för främjande av alla möjligheter att ta del av simhallens tjänster. Undervisnings- och kulturministeriet samt Finlands Simundervisnings- och Livräddningsförbund rf. 2013.
- Bassängvattnets kvalitet och övervakning: kvalitetskrav på och kontrollundersökningar av bassängvattnet i simhallar och badanläggningar 315/2002. Social- och hälsovårdsministeriet, undervisningsministeriet samt Finlands Simundervisnings- och Livräddningsförbund rf. 8:e upplagan. 2008.
- VVSA-planering för simhallar och rekreationsbad. LVI 06-10451. Rakennustieto Oy. 2009.
- Halhet hos golvytor belagda med plattor i simhallar. Tammerfors tekniska universitet. Institutionen för byggnadsteknik. Konstruktionsteknik. Forskningsrapport nr 144. 2009.
- Uimahallien rakenteiden suunnittelu ja kunnonhallinta (planering av simhallars konstruktioner och deras underhåll) RIL 235-2009. Finlands Byggnadsingenjörers Förbund RIL rf. 2009.
- Hygienhandbok för simhallsutrymmen och fuktiga utrymmen. Suomen Ympäristö- ja Terveysalan Kustannus Oy. 2014.
- Uppförande av simhallar och badanläggningar. Undervisnings- och kulturministeriets publikation om idrottsplatser 97. 2010.
- Anvisningar om inomhusluft och ventilation i simhallar och badanläggningar. Oppaita (handböcker) 3:2008. Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral 2008.
- Simhallar och rekreationsbad. RT 97-10839. Rakennustieto Oy. 2005.
- Uimahallitilojen puhtaus (renhet i simhallar). Puhtaustieto PT Oy. 2011.
- Fridykning i simhallar, badhotell, friluftsbad och liknande inrättningar. Finlands Simundervisnings- och Livräddningsförbund rf. 27.1.2009.

18 Standarder

Med hjälp av standardisering förbättras produkters och tjänsters förenlighet och säkerhet. I standarder framförs olika sätt att principiellt uppfylla krav som avses i lagstiftningen. Standarderna har skapats för att underlätta arbetet för konsumenter, aktörer inom näringslivet och myndigheter i bedömningen av produkters och tjänsters kravenlighet. Även om en konsumenttjänst är förenlig med en standard, kan tillsynsmyndigheten ingripa, om tjänsten visar sig äventyra hälsa eller egendom.

Status för standarderna vid bedömning av konsumenttjänsters kravenlighet, i synnerhet tjänsternas säkerhet, definieras i 11 § i KoSäL. Enligt lagen *anses en konsumtionsvara eller konsumenttjänst inte vara farlig för hälsa eller egendom till den del den överensstämmer med sådana harmoniserade standarder till vilka hänvisningar offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning* (11 § 1 mom. i KoSäL).

Andra så kallade vanliga standarders referensuppgifter har inte publicerats i Europeiska unionens officiella tidning. De kan likväl enligt lagen användas som hjälpmedel då fara för hälsa och egendom bedöms. *När en konsumtionsvaras eller konsumenttjänsts farlighet bedöms ska tillsynsmyndigheterna dessutom fästa avseende vid – – internationella eller nationella standarder som gäller säkerhetsfrågor* (11 § 2 mom. 1 punkten i KoSäL).

Finlands Standardiseringsförbund SFS rf förvaltar Finlands nationella standardsamling. Standarder vilkas referensuppgifter har publicerats i Europeiska unionens officiella tidning nämns på SFS:s webbplats. Standarder har bland annat publicerats om allmänna säkerhetskrav och provningsmetoder samt om ett flertal kompletterande säkerhetskrav och provningsmetoder (bl.a. stegar trapppräcken och ledstänger, vatten och lufteffekter, banavskiljare, vattenpolomål, simhoppsnivåer och trampoliner samt rörliga mellanbottnar och mellanbroar i bassänger).

Verksamhetsutövaren kan ta del av standarderna på SFS:s webbplatsen www.sfs.fi. Standarder kan även köpas hos SFS:s kundtjänst.

Bilaga 1

Anvisning för upprättande av säkerhetsdokument

1. Verksamhetsutövare (t.ex. ett företag)

- namn, hemort och kontaktuppgifter
- vilka tjänster säkerhetsdokumentet gäller

2. Personer som ansvarar för säkerhetsärenden

- namn och kontaktuppgifter (telefonnummer)
- i större simhallar säkerhetsansvariga per skift samt deras uppgift
- hur uppgifter och ledningsansvar bestäms (t.ex. allmän övervakning av säkerheten, planering och anvisningar)

3. Farliga situationer som kan förutses och eventuella konsekvenser av dem;

- De faror som hänför sig till verksamheten identifieras, liksom även de situationer i vilka fara kan uppstå samt vilka slags olycksfall eller missöden som kan inträffa i verksamheten liksom även sannolikheten för olycksfall

4. Åtgärder för undanröjande och förebyggande av faromoment

- omständigheter som framkommit i identifieringen av faror och som kräver speciell uppmärksamhet

5. Instruktioner med tanke på förutsebara olycks- och skadesituationer samt farliga situationer enligt 3 punkten

- metoder och anvisningar för att tillkalla hjälp samt reservsystem
- ledningsansvar, arbetsfördelning och uppgifter då olycksfall inträffar (t.ex. vem tillkallar hjälp, vem ger första hjälpen och vem ger anvisningar till övriga personer på platsen)
- åtgärdernas ordningsföljd (t.ex. att tillkalla hjälp, ge första hjälpen samt se till att olycksoffer får vidare vård)
- en förteckning över materialet för första hjälpen och räddningsredskapen jämte deras placering
- evakuerings- och räddningsplan

6. Hur simhallens personal har blivit insatt i säkerhetsfrågor samt eventuella krav på kompetens och utbildning

- vid behov till exempel simlärares eller badvakts yrkesskicklighet, ålder, utbildning eller kompetens som intygas av grenförbundet
- uppgifter i olycksfalls- och nödsituationer
- personalens utbildning i första hjälpen och livräddning
- en förteckning över kurser och övningar samt deltagare i dem

7. Simhallens inventarier och rekvisita

a) Maskiner, anordningar och konstruktioner (samt övriga jämförbara tillbehör)

- förteckning över maskiner, anordningar och konstruktioner (t.ex. vattenrutschbanor, övervakningsplatser, hoppnivåer, trampoliner samt rörliga mellanbottnar och mellanbroar i bassänger jämte banavskiljare)
- karta eller skiss över tillbehörens förvaringsplats eller placering
- säkerhetsanvisningar för deras användning

- ansvariga personer med kontaktuppgifter
- anskaffnings- eller installationstidpunkt
- uppgifter om konstruktör eller installatör
- underhållsplan och underhållsdagbok (tidpunkt för kontroll och underhåll)
- driftkontroll och driftjournal (drifttidpunkter, antal gånger samt den driftansvariges namn)

b) Lokaler

- Förteckning över lokaler (t.ex. bassänger, bastur, omklädningsrum och kontrollrum)
- karta eller skiss över rummens placering
- säkerhetsanvisningar för deras användning
- ansvariga personer med kontaktuppgifter
- byggtidpunkt
- uppgifter om konstruktör eller byggare
- utrymnings- och skyddsmöjligheter (t.ex. nödutgångar)
- brandsäkerhet (förteckning över brandredskap, t.ex. brandvarnare, handsläckare och släckningsfilter samt dessas placering)
- förrättade brandsyner samt underhåll och kontroll av handsläckare (antecknas t.ex. i underhållsjournalen med datumangivelse)
- fördelning av släcknings- och räddningsuppgifter
- Underhållsplan och underhållsdagbok (tidpunkt för kontroll och underhåll)
- driftkontroll och driftjournal

c) Utrustning och redskap (jämför annan jämförbar rekvisita)

- förteckning över utrustning och redskap (t.ex. räddningsredskap, material för första hjälpen, flytbälten, flytkud-
dar och vattenbollar)
- karta eller skiss över utrustningens placering
- säkerhetsanvisningar för deras användning
- ansvariga personer med kontaktuppgifter
- anskaffningstidpunkt
- Underhållsplan och underhållsdagbok (tidpunkt för kontroll och underhåll)
- driftkontroll och driftjournal (drifttidpunkter, antal gånger samt den driftansvariges namn)

8. Förhållanden som begränsar simhallens användning

- i hurdana förhållanden och situationer kan tjänsten inte tillhandahållas
- hur påverkas användningen av olika bassänger och utrymmen till exempel av väderleken (utebassänger och de-
ras öppettider)
- Åtgärder då förhållandena (t.ex. väderlek och belysning) förändras

9. Besökare och kundgrupper

- simhallens största tillåtna antal besökare med tanke på säkerheten (ofta mindre än till exempel antalet klädsåk)
- maximiantal kunder som samtidigt tillåts besöka olika platser och lokaler (t.ex. barnbassänger, bubbelbad och
bastur)
- eventuella krav på hälsotillstånd, ålder, kondition, färdigheter, erfarenhet mm. krav och begränsningar (t.ex. vat-
tenrutschbanornas ålders-, vikt- och längdbegränsningar)
- Särskilda förutsättningar för barn- och andra specialgrupper

10. Åtgärder som behövs för fastställande av andra kunders än egentliga besökares säkerhet.
- Åskådare, utomstående och andra motsvarande personer (t.ex. besökare i simhallens kafé)
11. Hur olika olycks- och skadesituationer samt farliga situationer registreras och hur den insamlade informationen utnyttjas vid utvecklandet av säkerhetsåtgärderna
- även mindre olyckor och allvarliga tillbud
 - regelbundet utnyttjande av olycksbokföringen (kontinuerlig förbättring av säkerheten): ansvarig person och antal gånger
 - beskrivning av hur olycksbokföring och undersökning av olyckor försiggår (t.ex. upplysning om eventuell blankett för incidentanmälan och anvisningar för ifyllande samt beskrivning av olycksplatsen efter olycksfallet)
 - analys av olycksfallet (t.ex. vilka faktorer som bidrog till att olyckan inträffade samt olycksplatsens skick)
 - planering och vidtagande av åtgärder för förebyggande av liknande händelser samt val av ansvarig person och upprättande av en tidtabell för genomförande av åtgärderna
12. Förfarandet för fullgörande av anmälningsskyldigheten enligt 8 § i konsument säkerhetslagen
- var anmälan ska lämnas och av vem (ska utan dröjsmål lämnas till Säkerhets- och kemikalieverket)
 - anmälan om händelsen även till andra myndigheter (t.ex. arbetarskyddsdistriktet och polisen)
 - till myndigheterna kan senare sändas kompletterande uppgifter och handlingar som behövs, t.ex. olycksrapporten, då den har blivit klar.
13. Hur de som deltar i tillhandahållandet av tjänsten får del av den information som ingår i planen
- hur innehållet i säkerhetsdokumentet delges personalen och andra instanser (genomgång av säkerhetsdokumentet, uppdateringar, möten etc.)
 - lista där medarbetarna med datum och underskrift bekräftar att de har blivit insatta i ärendet
14. Hur de uppgifter som föreskrivs i statsrådets förordning om uppgifter som ska lämnas till besökare och andra personer som kommer att påverkas av dem
- handledning och utrustning av/för kunderna (t.ex. flytkuddar till barnen)
 - i vilket skede och hur till exempel skyltningen verkställs (t.ex. med skyltar, vägvisare eller symboler)
 - anvisningar för uppförande och förfaringsätt samt tillvägagångssätt i nödsituationer
 - hur den person eller den personal som ansvarar för säkerheten kan kännas igen av besökarna (t.ex. simövervakarnas klädsel)
15. Städningsprogrammet
- instans som ansvarar för städningen
 - Städningsplan som innehåller metoder och tidpunkter för städningen
 - anvisningar för säker användning och förvaring av maskiner och anordningar för städningen

Säkerhetsdokumentet ska till sin omfattning och utförlighet vara ändamålsenligt dimensionerat för simhallens storlek och verksamhetens karaktär. Säkerhetsdokumentet ska hållas uppdaterat och uppdateras vid behov.

Bilaga 2

Övervakningen av säkerheten samt antalet badvakt i förhållande till bassängstorleken och bassängens funktioner

Antalet badvakt ska bestämmas utifrån en riskbedömning. I riskbedömningen och upprätthållandet av säkerhetsnivån gäller det att beakta bland annat följande saker:

- bassängområdets omfattning: sammanlagd yta, antal bassänger, vattenarealen, bassängernas djup o.d(yl).
- bassängområdets olika funktioner, t.ex. vattenrutschbanor, hopplatser eller hopptorn, klätterväggar samt special- och friluftsbassänger
- andra tjänster i bassängområdet såsom massagejänst, fysioterapi och bassängbarer
- antal besökare och kundgrupper
- tidpunkter då det råder trängsel, tillräckligt antal övervakare
- bassängernas läge och kontrollrummets placering
- konstruktioner som skymmer sikten och andra platser som är svårövervakade såsom labyrintartade bassängområden, tunnlar mellan bassängerna, grottbassänger, botten i djupa bassänger och mörka ställen intill bubbelbassänger
- övervakarnas lagstadgade pauser och andra arrangemang för arbetsturer
- undervisnings-, handlednings- och träningspass i bassängområdet

Tabell 1. Rekommendationer för minimiantal badvakt i bassängområden.

<i>Antalet badvakt i förhållande till vattenarealen och bassängernas placering ska vara minst:</i>	
högst 25 m bassäng + barnbassäng	1– 2 övervakare
25 m bassäng + 2 små bassänger	1 övervakare och kameraövervakning eller 2 övervakare
50 m bassäng + barnbassäng	2 övervakare
50 m bassäng + 2 andra bassänger	2 övervakare och kameraövervakning eller 3 övervakare

Bilaga 3

Kompetenskrav för badvakt i simhallar, badhotell och liknande inrättningar

Badvakten ska ha följande kunskaper och färdigheter:

- känna till principerna för ett säkert tillvägagångssätt i olika räddningsoperationer och -insatser
- i praktiken behärska ett säkert förfarande i olika räddningssituationer
- klara av livräddning på sin arbetsplats
- känna till/kunna använda olika slag av räddningsutrustning samt veta hur och när utrustningen ska ses över
- känna till grunderna för människans fysiologi (blodcirkulation, lungverksamhet, vattentryckets inverkan på simmaren) för att kunna handla i situationer där någon behöver första hjälpen
- behärska nödförstahjälpen och fortsatta åtgärder i nödsituationer
- känna till sina uppgifter, sina rättigheter och sitt ansvar
- vara insatt i säkerhetspraxis på sin arbetsplats (bl.a. säkerhetsdokumentet)

Badvakten ska klara av livräddning på sin arbetsplats. Till utgångspunkt kan tas godkänt resultat i badvaktens testsim (bilaga 4). Badvaktens färdigheter beaktas i relation till arbetsförhållandena (objektets storlek och verksamhetens karaktär). Man kan förvärva erforderliga kunskaper och färdigheter bland annat genom att genomgå Finlands Simundervisnings- och Livräddningsförbunds kurs för badvakt. En badvakt måste även vara minst 18 år gammal, då arbetsuppgifterna innefattar ett betydande ansvar för övervakarens egen och andra personers säkerhet och dessutom kan medföra risk för olyckor eller sanitära olägenheter.

Källa: FSL (Finlands Simundervisnings- och Livräddningsförbund)

Bilaga 4

Badvaktens simtest

Syftet med simtestet är att utvärdera färdigheter och förmåga i simning och livräddning i vatten hos alla de personer i vars arbete livräddning ingår och hos de personer som söker sig till ett sådant arbete. Avsikten med testen är att simulera verkliga situationer som badvakten kan råka ut för i sitt arbete. Därför ska testet genomföras i en bassäng som har samma djup som bassängen på badvaktens arbetsplats. Av samma orsak är det förbjudet att exempelvis använda simglasögon och mask.

Testet utförs i en bassäng av 25 eller 50 meters längd. Provet omfattar räddningshopp, simning, längddykning, djupdykningar samt räddningssimning med olycksoffret. Testets sammanlagda längd är 100 m.

Testsim moment 1

Räddningshopp i vattnet + 25 m räddningssim. Tidtagningen börjar då simmarens fötter lämnar startpallen. I ett räddningshopp ska huvudet hållas ovanför vattnet och blicken riktad framåt mot den person som ska räddas.

Simtest moment 2

Efter 25 m räddningssim görs en vändning. Efter vändningen görs direkt 10 meter ytdykning som avslutas med att simmaren kommer upp till ytan vid ett märke. Simmaren ska vara helt och hållet under vatten så länge dykningen pågår. Härefter avverkas en 15 meters sträcka till utgångskortsidan (valbart simsätt). Momentet avslutas så att handen berör bassängväggen.

Simtest moment 3

Omedelbart efter beröringen av bassängväggen övergår simmaren till djupdykningarna. Dessa består av tre dykningar på bassängens djupaste ställe. På bottnen hämtas tre föremål, ett i gången så att bassängens kortvägg får utnyttjas i den första dykningen. De två därpå följande dykningarna ska göras från ytan utan stöd eller fart från kortväggen eller bassängkanten. Det sista föremålet är en docka på bottnen (Helly) eller liknande, de föregående föremålen till exempel en puck eller en tung ring.

Simtest moment 4

Nästa uppgift består av 50 m transportsim med räddningsobjektet Simsätt och grepp är valfria, likväl med beaktande av att olycksoffrets andningsvägar hålls ovanför vattenytan och personen är under kontroll. Transporten kan utföras antingen med den sjunkande dockan (Helly) eller med en "medvetlös" kurskamrat.

Avslutning av simprovet

Tidtagningen avslutas då räddarens hand vidrör bassängens kortvägg efter den 50 m långa transporten. Tidsfristen är 3 min. 40 s. därefter fortsätter provet med att räddningsobjektet lyfts upp ur bassängen. Lyftet får utföras med hjälp av en annan person. Simtestet bedöms med godkänt eller underkänt.

Källa: FSL (Finlands Simundervisnings- och Livräddningsförbund rf)

Bilaga 5

Tillräcklig räddningskunskap, färdighet och förmåga då det inte gäller öppethållning för allmänheten eller liknande (badvakt), utan gruppers lärare, ledare, assistenter, tränare eller fysioterapeuter etc.

För utvärdering av tillräcklig räddningsfärdighet används för räddning i vatten en "räddningsprestation" eller därmed jämförbar vattenräddningsprestation. Prestationen ska utföras i en följd på detta sätt:

- simning en bassänglängd,
- varefter räddningsobjektet ska hämtas upp till ytan från det mest krävande stället i bassängen,
- personen transporteras till det ställe där lyftet ska ske
- och lyfts upp på bassängkanten.

Dessutom ingår det i räddningsfärdigheten att känna till och behärska följande objekt:

- larmsystemet,
- säkerhetsdokumentet,
- räddningsutrustningens plats och användning,
- utrustningen för första hjälpen samt
- räddnings- och utrymningsvägar.

Källa: FSL (Finlands Simundervisnings- och Livräddningsförbund rf)

Bilaga 6

Modell för uthyrningsavtal för simhall eller motsvarande inrättning (utanför öppetiden)

Användning av simhallen

I enlighet med detta avtal har hyresgästen rätt att i nedan nämnda simhall eller simbassäng vid överenskomna klockslag använda bassänger, duschrum, bastur och omklädningsrum.

Hyresgäst _____

Kontakt- eller ansvarsperson _____

- adress _____
- telefonnummer _____
- fax _____
- e-post _____

Övriga ansvarspersoner _____

Uthyrningstid eller uthyrningstider

Ändamål _____

Ansvarsperson:

- följer med gruppen vid ovan nämnda klockslag
 - o förmår beakta potentiella faromoment
 - o deltar inte själv i programmet på så sätt att det äventyrar övervakningen av säkerheten
- har tillräcklig räddningsfärdighet för simhallen eller simbassängen
- vet var de behövliga räddningsredskapen förvaras
- vet var och hur hjälp tillkallas
- har gjort sig förtrogen med lokaler och tillbehör
- känner till innehållet i simhallens säkerhetsdokument samt dess användningssyfte
- vet var säkerhetsdokumentet förvaras

Den ansvarsperson som nämns i detta avtal (=hyresgästen) kan ansvara endast för sin egen grupp

Datum och ort _____

Underskrift (för lokalerna)
samt namnförtydligande

Underskrift (hyresgästens representant/aktör)
samt namnförtydligande

Källa: FSL (Finlands Simundervisnings- och Livräddningsförbund rf)

Bilaga 7

Exempel på blankett för incidentanmälan

Fyll i blanketten så snart som möjligt efter incidenten (olycksfallet eller tillbudet) Lämna blanketten ifylld till den som är utsedd till kontaktperson i ert företag. Fortsätt vid behov på blankettens framsida.

Platsen för olycksfallet eller tillbudet	Datum och klockslag
Olycksoffrets personuppgifter:	
Namn	Personbeteckning
Adress	Telefonnummer
E-postadress	
Uppgifter om incidenten:	
I vilket sammanhang inträffade incidenten?	
Beskrivning av händelseförloppet (detaljerad beskrivning av olyckshändelsen eller tillbudet)	
Följderna av händelsen (t.ex. skadans art, antalet skadade)	
Platsens skick vid tidpunkten för händelsen	
Händelsens orsaker	
Hur kan en olycka undvikas i framtiden/Förslag till åtgärder?	
Närmare upplysningar	
Med anledning av händelsen har följande instanser kontaktats:	

☐ Polisen	☐ Försäkringsbolaget
☐ Räddningsverket	☐ Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes)
☐ Den säkerhetsansvarige	☐ Annan (vilken?)
☐ Arbetskyddsmyndigheten	
Datum, underskrift, namnförtydligande och telefonnummer	